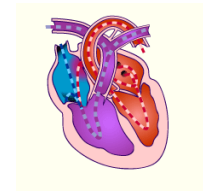
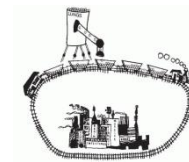
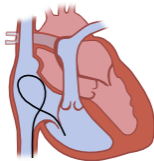
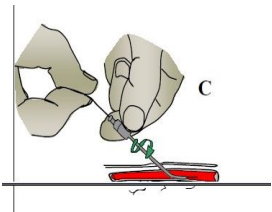

Hemodynamik och hjärtkateterisering

Eva Nylander

Klinisk Fysiologi US Linköping

När kommer Du i kontakt med invasiv mätning av tryck och hemodynamik?

- För att uppnå grundförståelse för tryck och flöden i hjärta, cirkulation och annorstädes.
Blodtryck, fyllnadstryck, tryckdifferens, drivtryck...
- Tillämpar noninvasiva metoder för att bedöma tryck- och flödesförhållanden intrakardiellt/intravasalt
- Kommer i kontakt med och har att ta ställning till info från invasiva mätningar t ex inom intensivvård
- Har själv anledning att göra invasiva mätningar

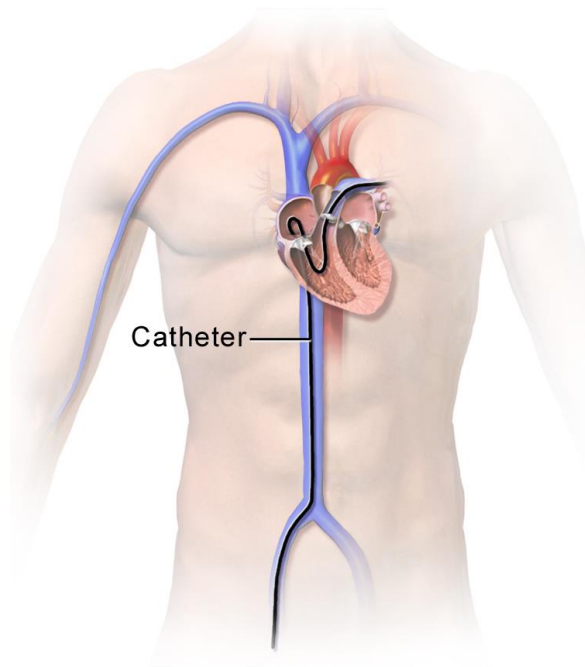
Indikationer för diagnostisk hjärtkat ?

- Inför hjärttransplantation
  - För pulmonell vaskulär resistens
  - Och för att dokumentera att pat är precis så dålig som det verkar
- För karaktärisering och avancerad behandling av pulmonell hypertension och för att följa upp effekter
- GUCH med multipla problem- klaffläckage, shuntar, kammardysfunktion
- Konstriktiv perikardit
- Enstaka gånger vid svårbedömda insufficiensvitier
- Svårförklarlig dyspné där många andra undersökningar inte givit klarhet

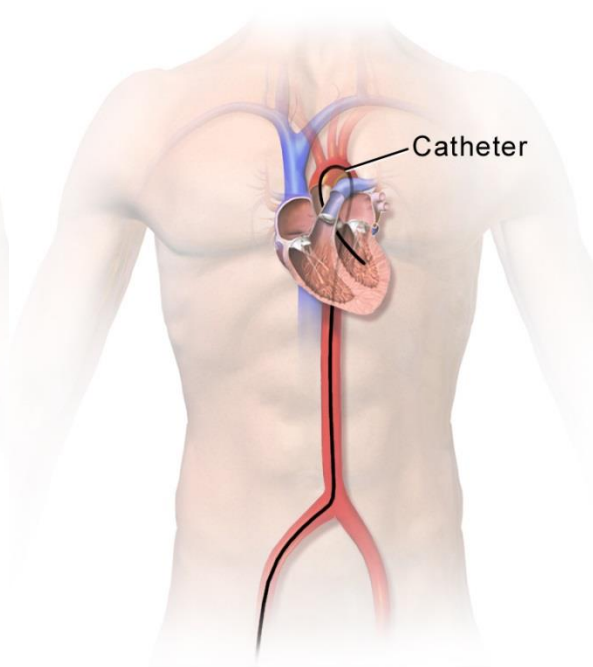
Principiellt

- När noninvasiv diagnostik är svår eller motsägelsefull
- När kombination av tryck- och flödesinformation är kritisk för bedömningen
- Vid multipla problem

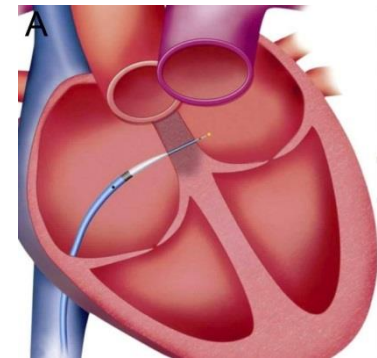
Vad/ hur gör man?

Right Heart Catheter

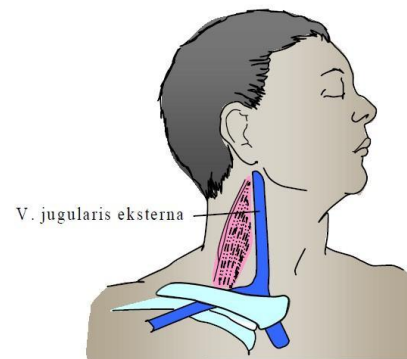
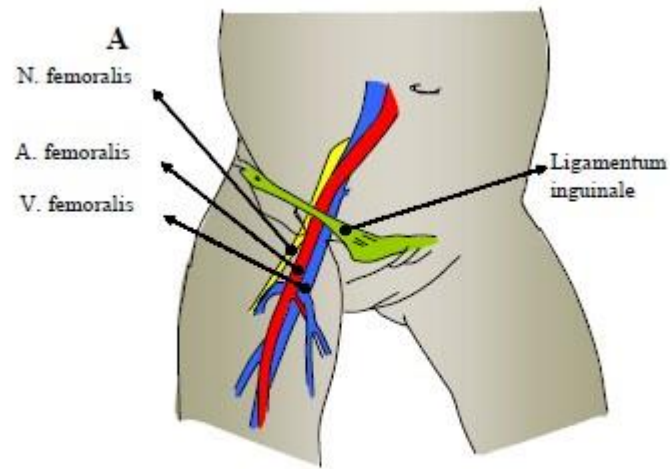
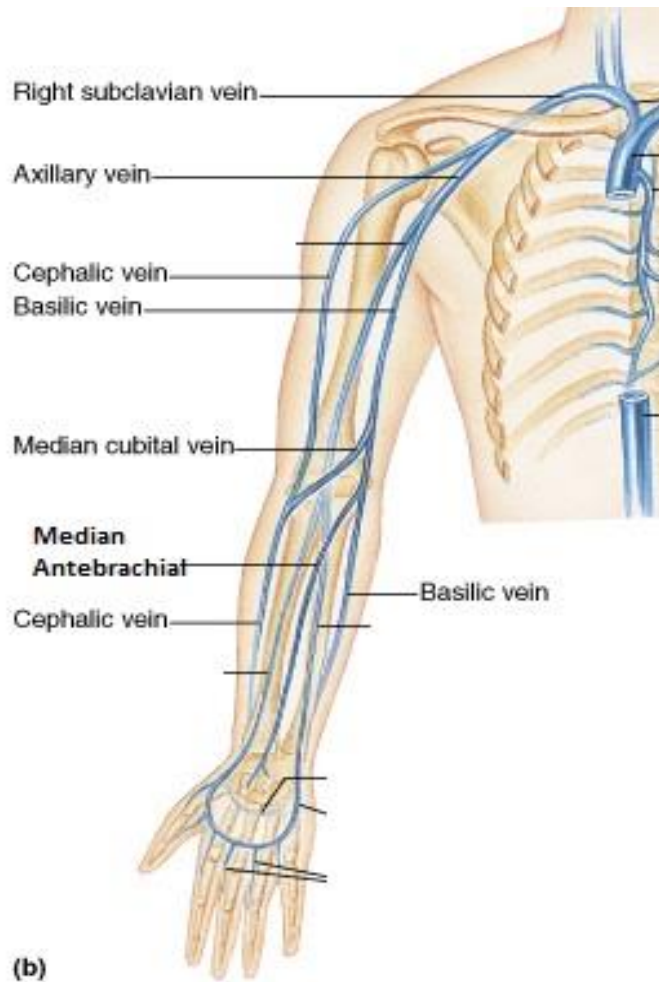

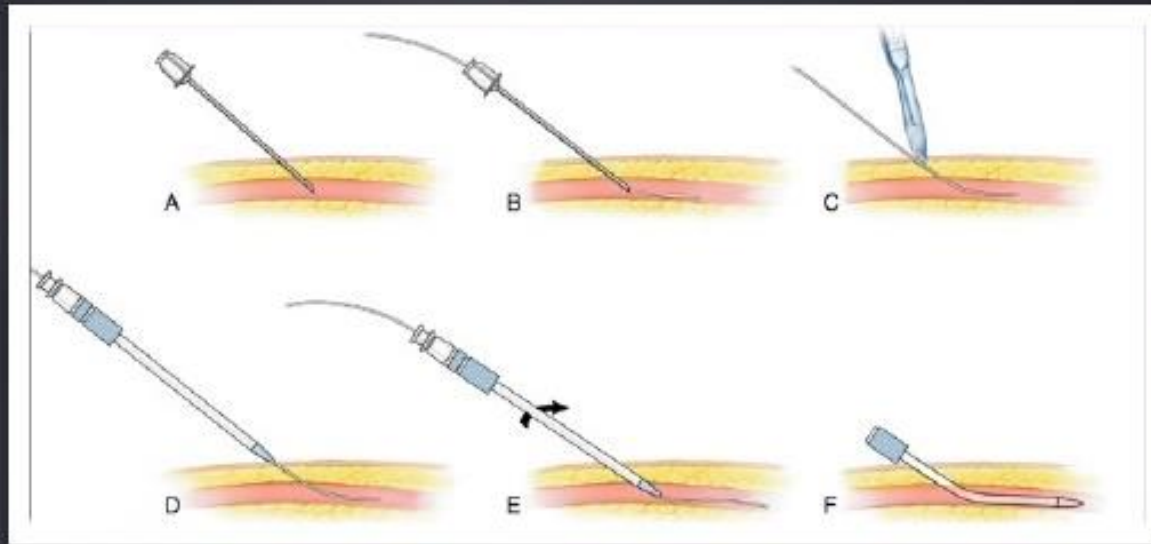
Left Heart Catheter

Transseptal kat.

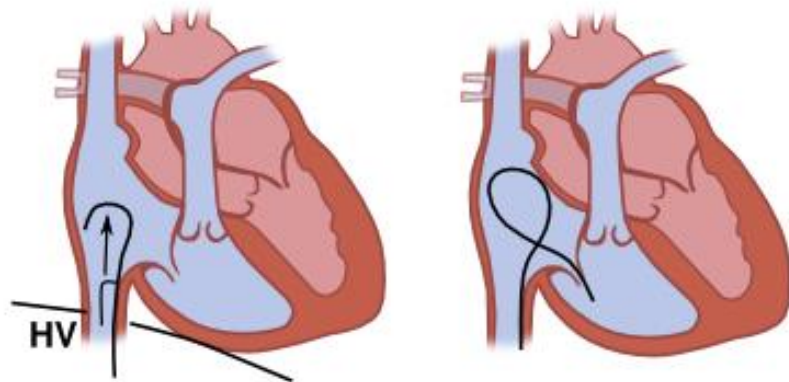
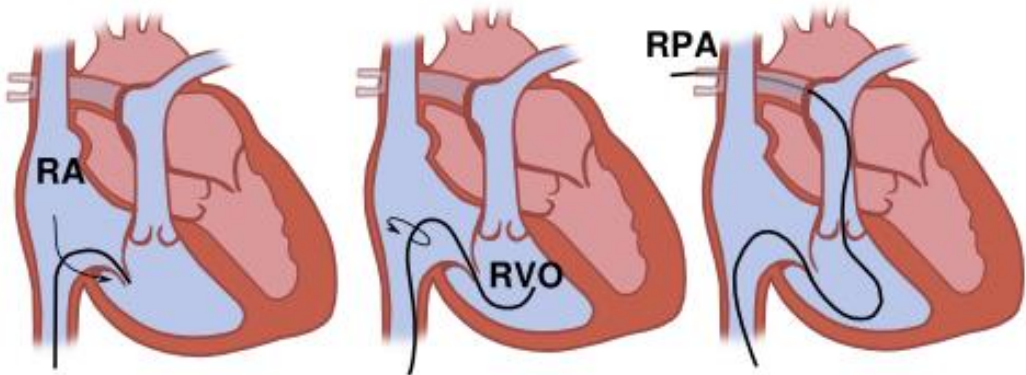
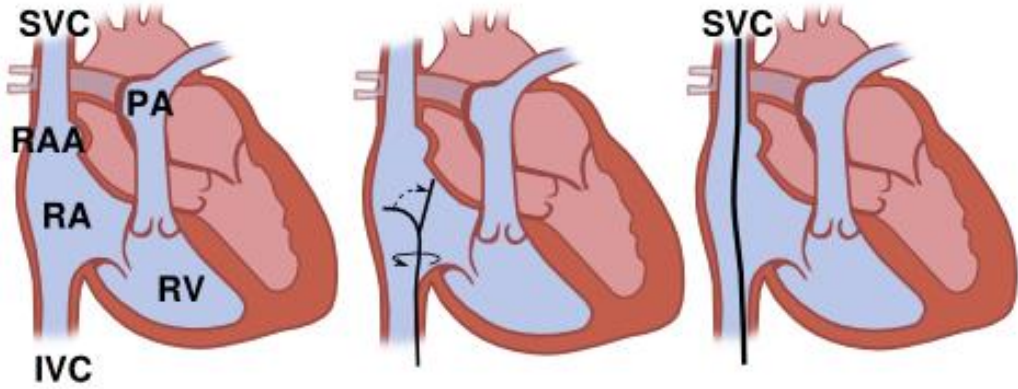
kärlaccess

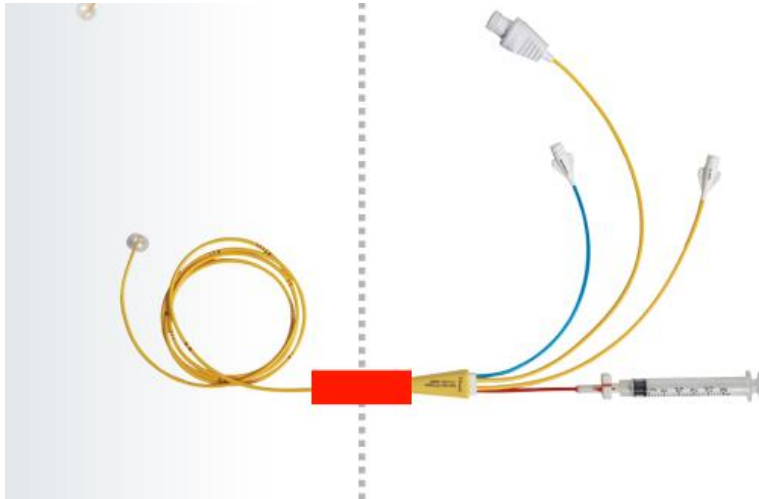
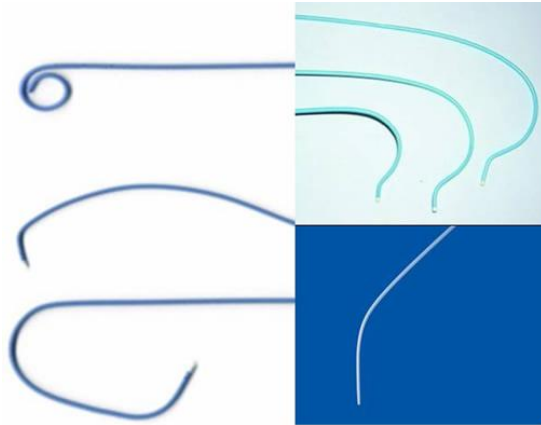
Sven-Ivar Seldinger
1921-1998

Seldinger's teknik

Olika katetrar

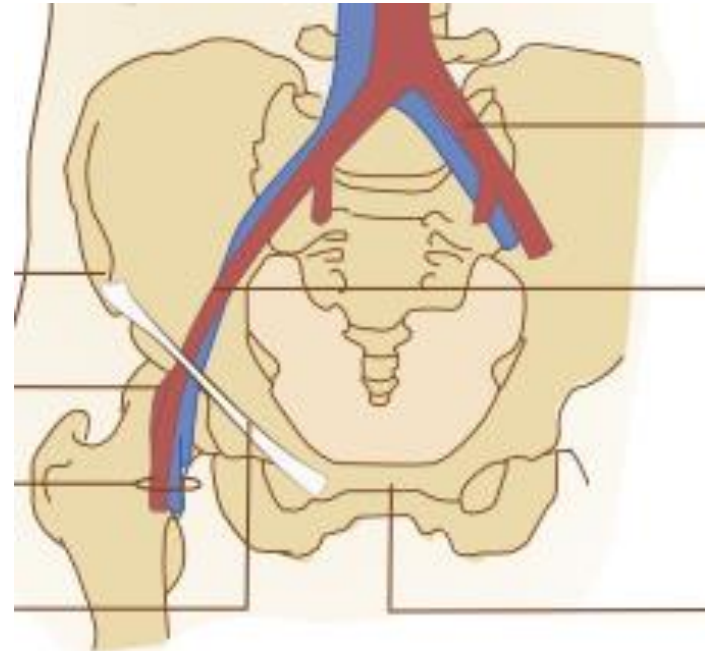
Risker, komplikationer

- Infektion
- Trombos/ emboli
- Arytmi
- Perforation/tamponad
- Kär/ punktionskomplikation
  - Blödning, hematom
  - Pseudoaneurysm
  - AV- fistel

Man ska veta vad man gör

EX:

- Punktera söder om inguinallig.
- I a fem communis, färre pseudoaneurysm än vid punktion av a fem superfic

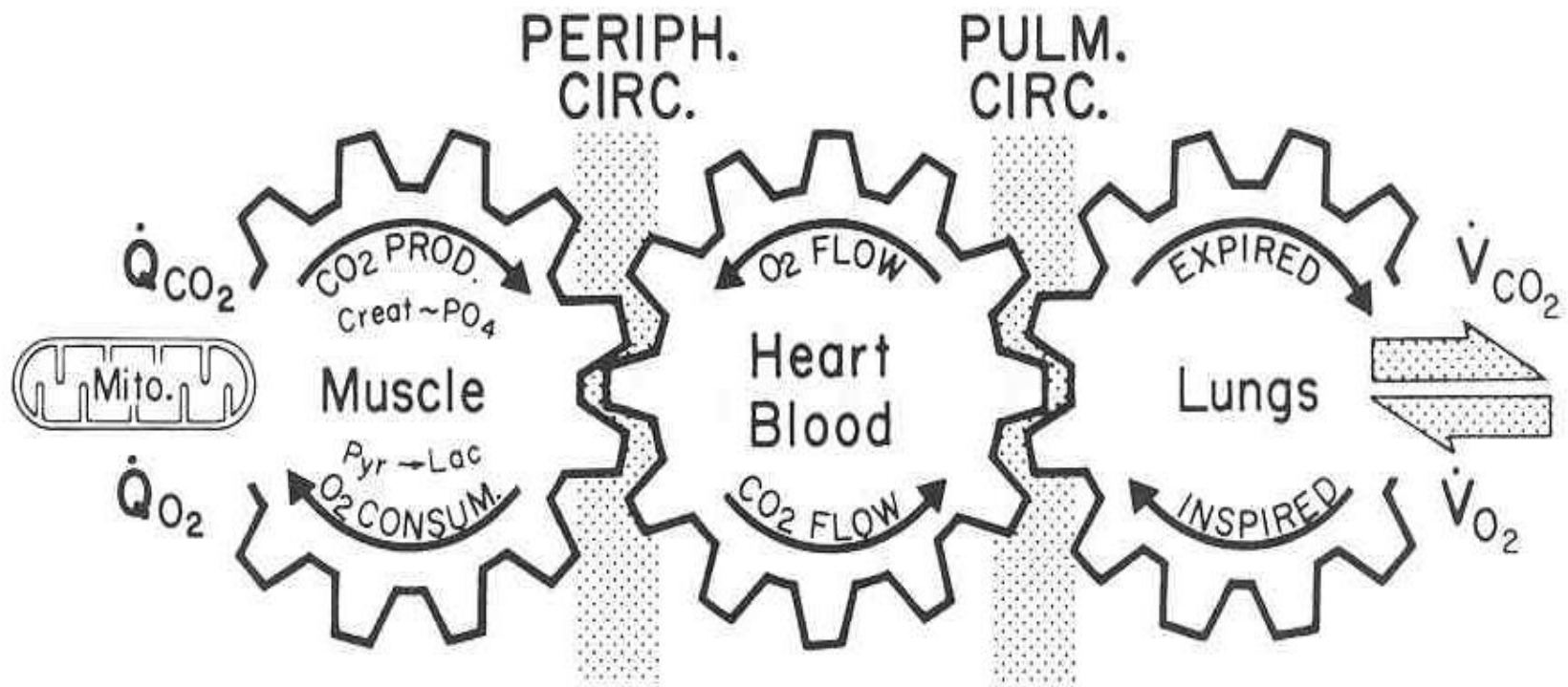

Vad är hemodynamik ?

Volymer, tryck och flöden, och sambanden dem emellan,
i hjärtat och cirkulationssystemet

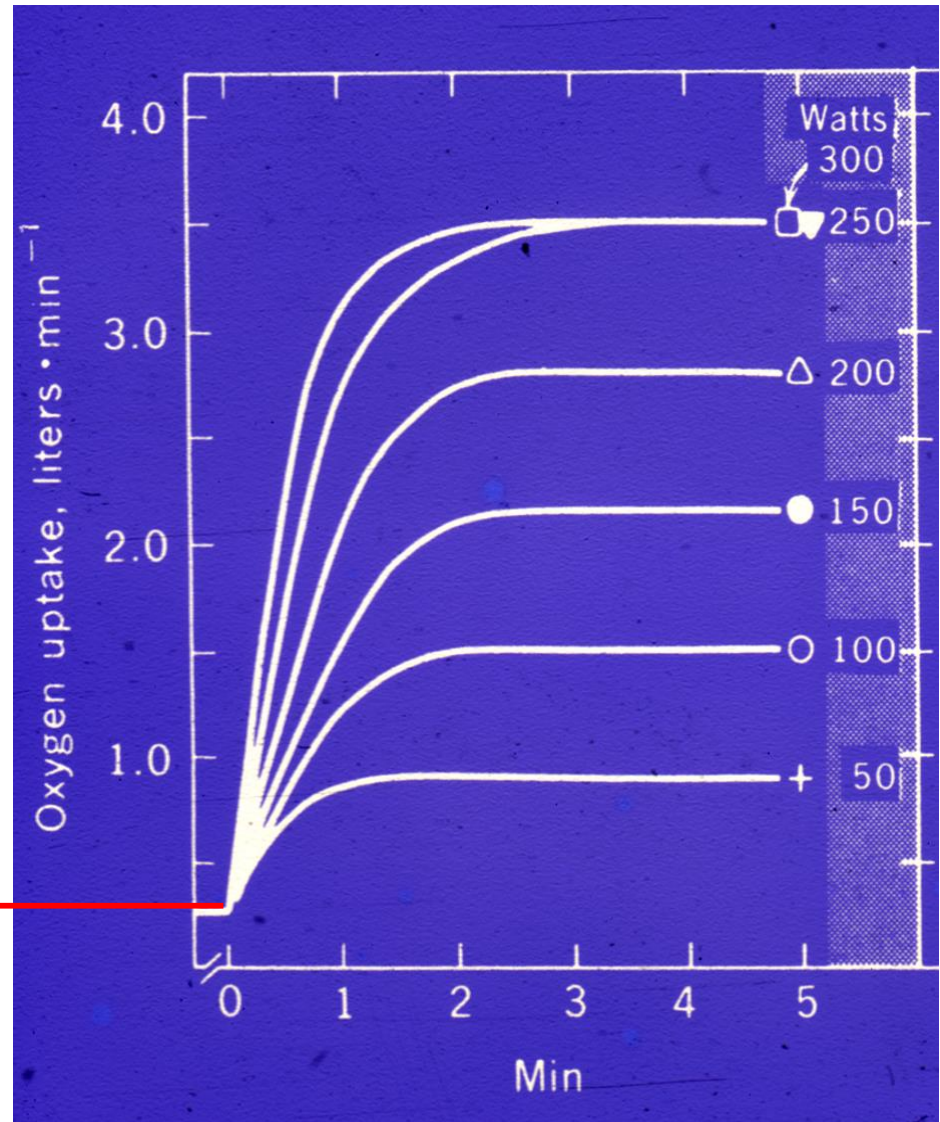
Vad är meningen med hemodynamiken?

En viktig del:
O₂-transport !

Syreåtgång i vila och under arbete

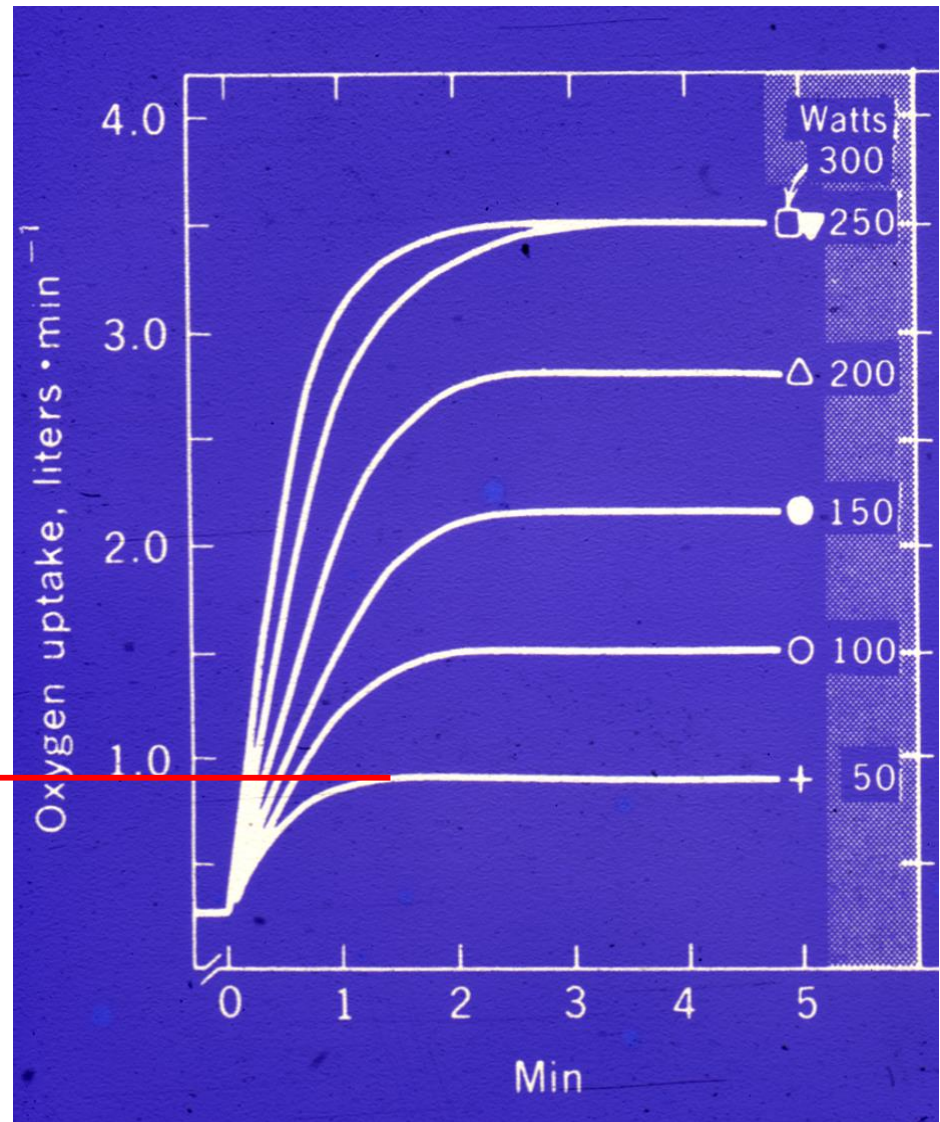
I vila
ca 250 ml/min
Högre hos stora personer
och vid feber, oro mm

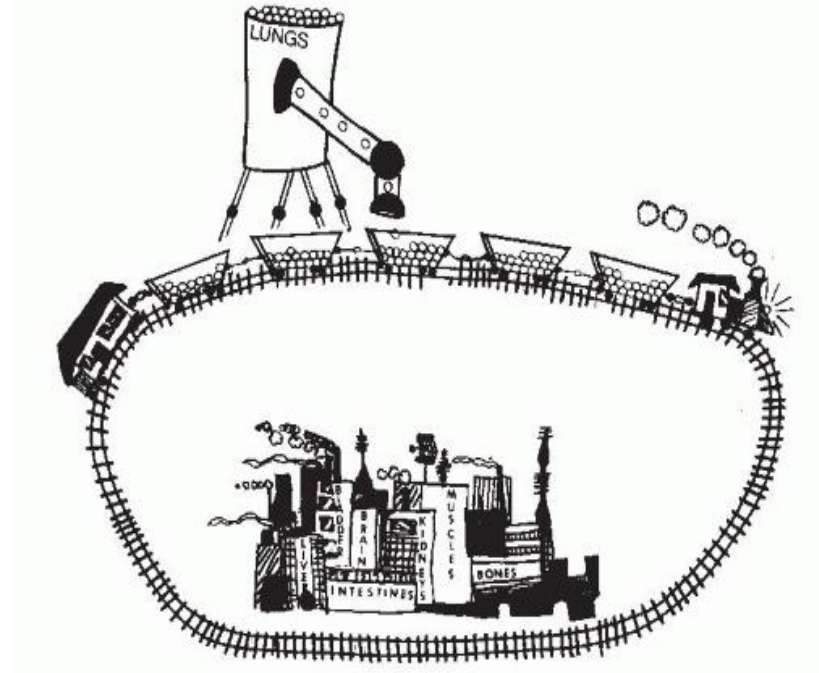
Syreåtgång i vila och under arbete

50 Watt, motsv.
gång på plan mark
Syreåtgång
3x vilobehovet,
750-800 ml/min

Syreupptaget, VO_2 , bestäms av

- Hur många liter blod hjärtat pumpar
- Hur mycket syre som används per liter cirkulerande blod

Fick's ekvation:

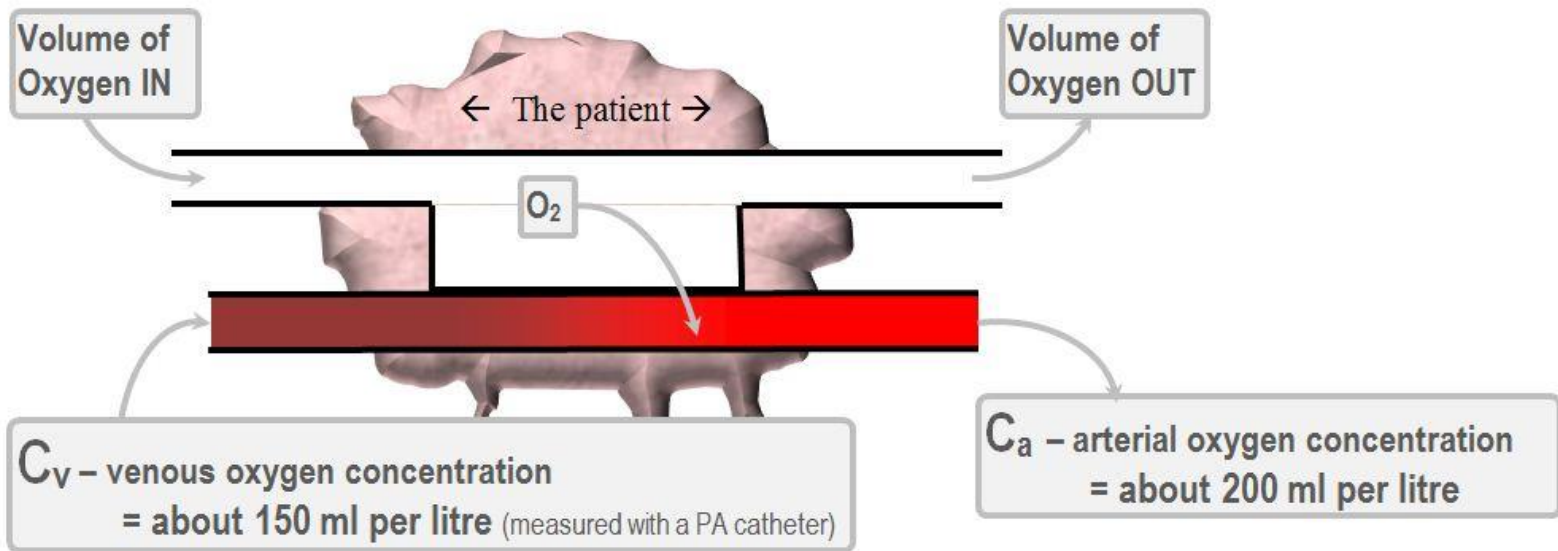
$$VO_2 = \text{Hjärtminutvolym} \times \text{A-V-O}_2\text{-differens}$$

Eller:

$$CO = VO_2 : \text{A-V-O}_2\text{-differens}$$

Fick's princip

$$CO = \frac{VO_2}{A-V-O_2\text{-differens}}$$

$CO = VO_2 : A-V O_2\text{-differens}$

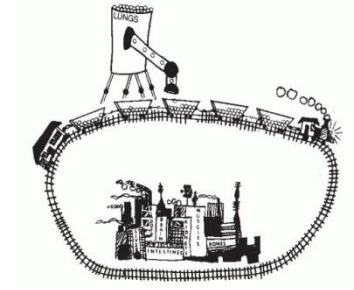
Syreupptag

Blod från

- Artär
- A pulmonalis = blandat venöst

Syreinhåll

Fysikaliskt löst = $0.23 \times P_{O_2}$ (kPa),
utgör vanligen 1-2 %, försumbart
Hb- bundet = Hb- konc. X syremättnad x k

Beräkning av syreinhåll

Mängd O₂ per volymenhet blod :

Hb- koncentration, g/l x syremättnad, % x

faktor för omräkning av g Hb till ml O₂ dvs

hur mycket O₂ binder varje gram Hb, = 1,36

sort för O₂-innehåll således: ml O₂/l blod

$CO = VO_2 : A-V O_2\text{-differens}$

Så de ingående variablerna,
med sina analyser, och mätfel att beakta, är

Syreupptag;

% O₂ i utandningsluft och
andningsminutvolym

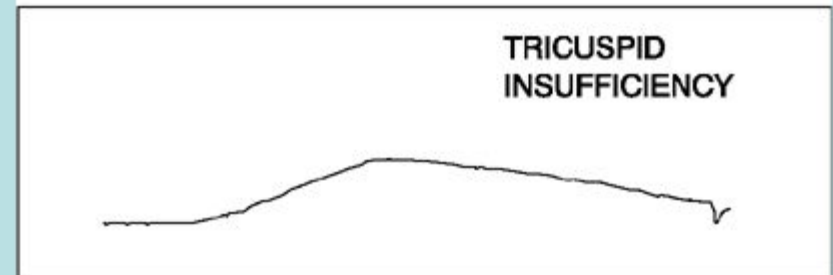
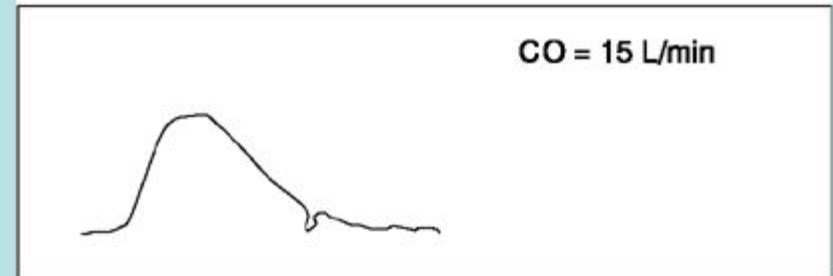
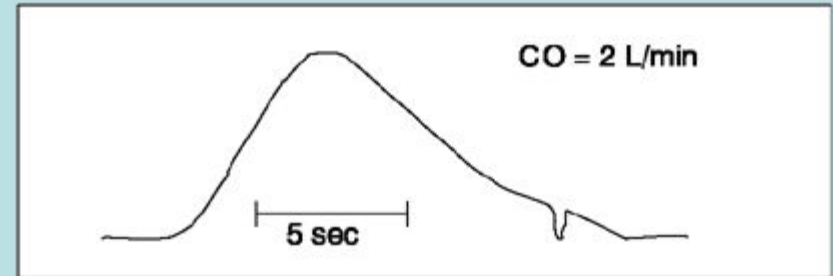
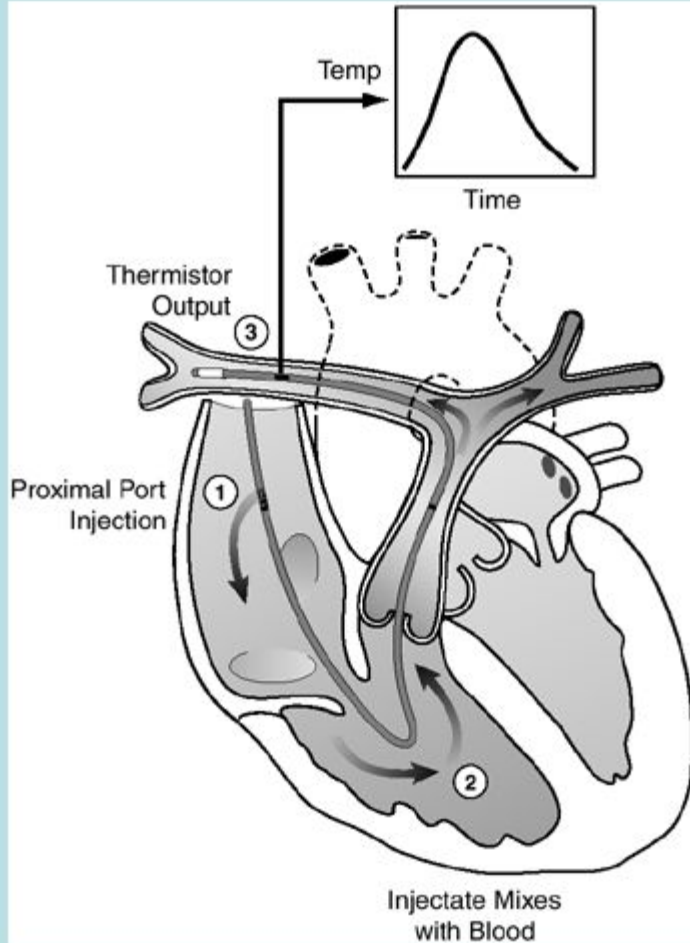

Hb- koncentration

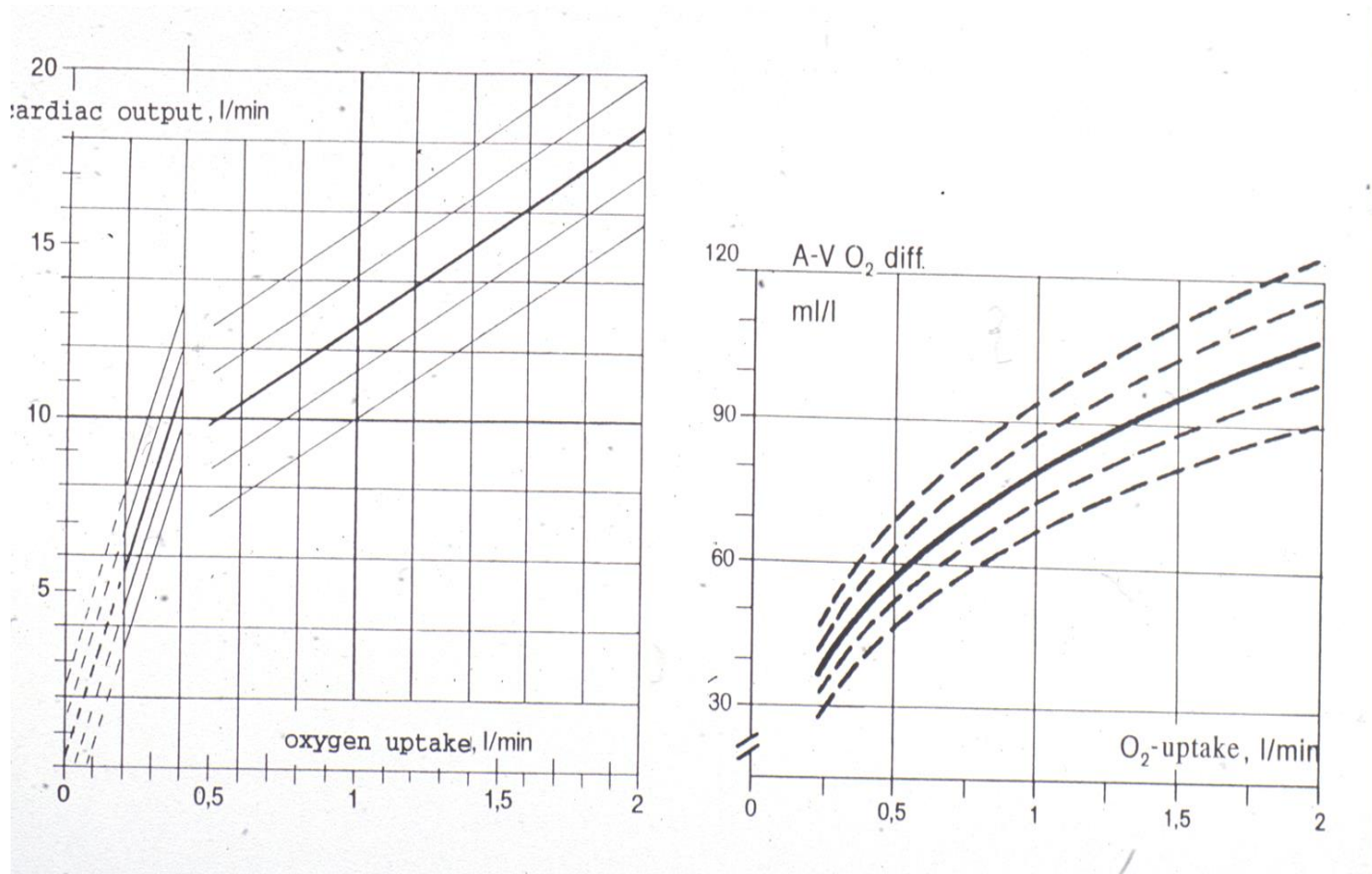
Syremättnad

Och ändå är Fick den minutvolym-
metod som rätt använd har minst metodfel

Thermodilution

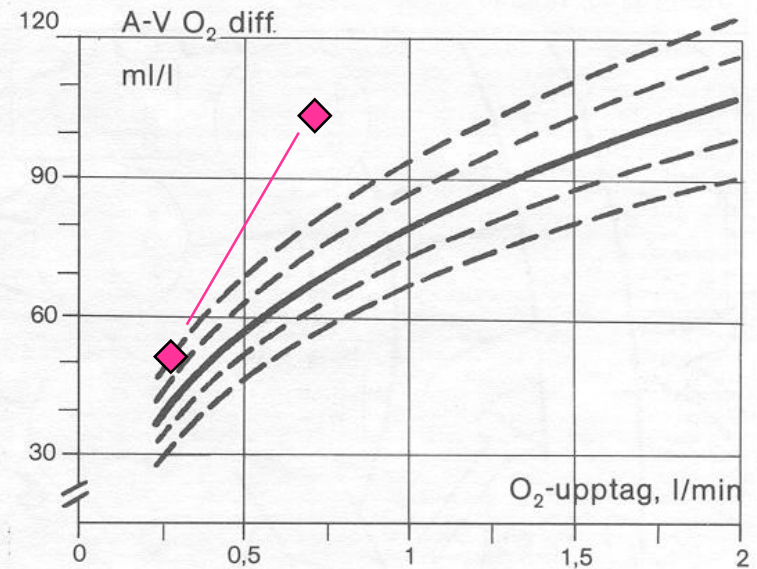
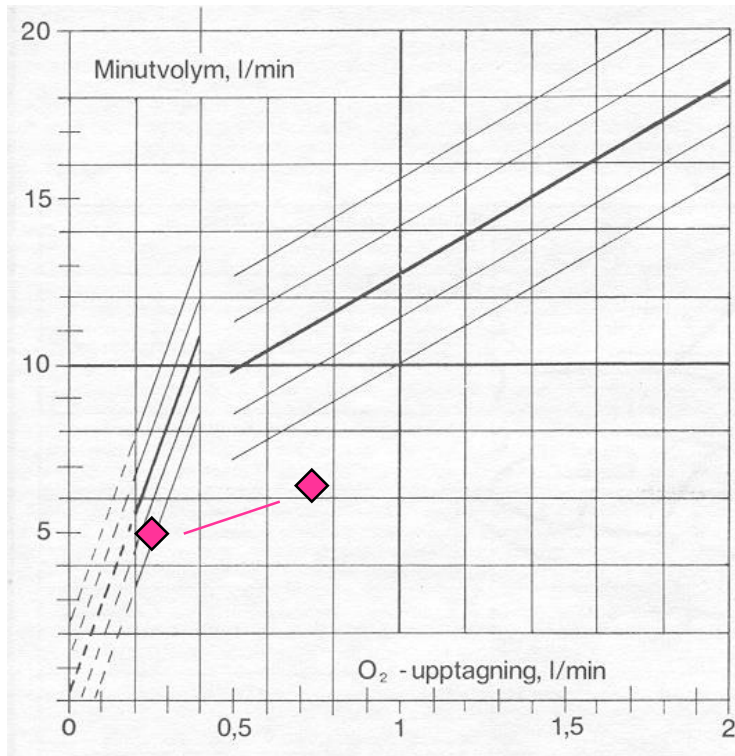

Nu kan vi värdera minutvolym och AV- diff i förhållande till syreupptag

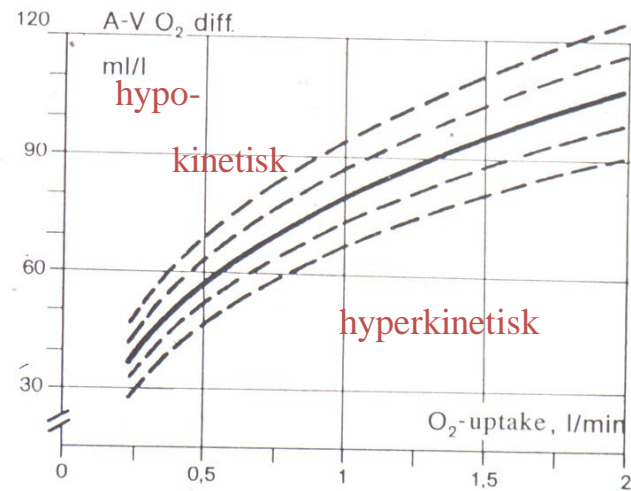
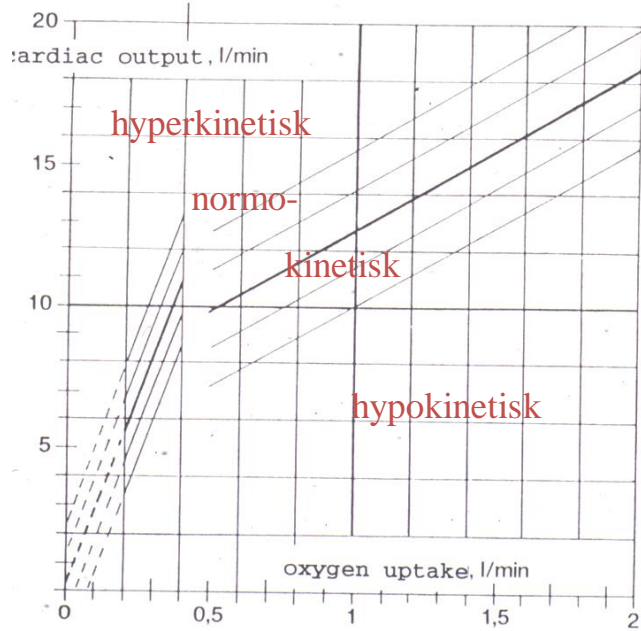

58-årig man med dilaterad kardiomyopati

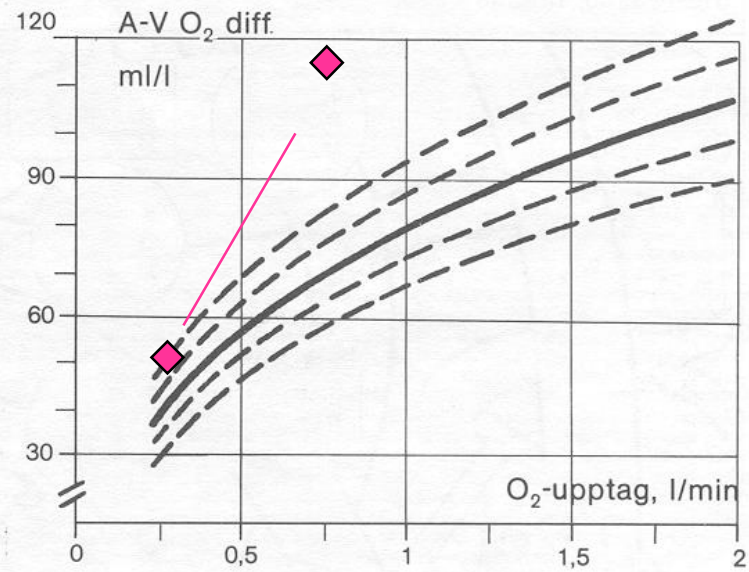
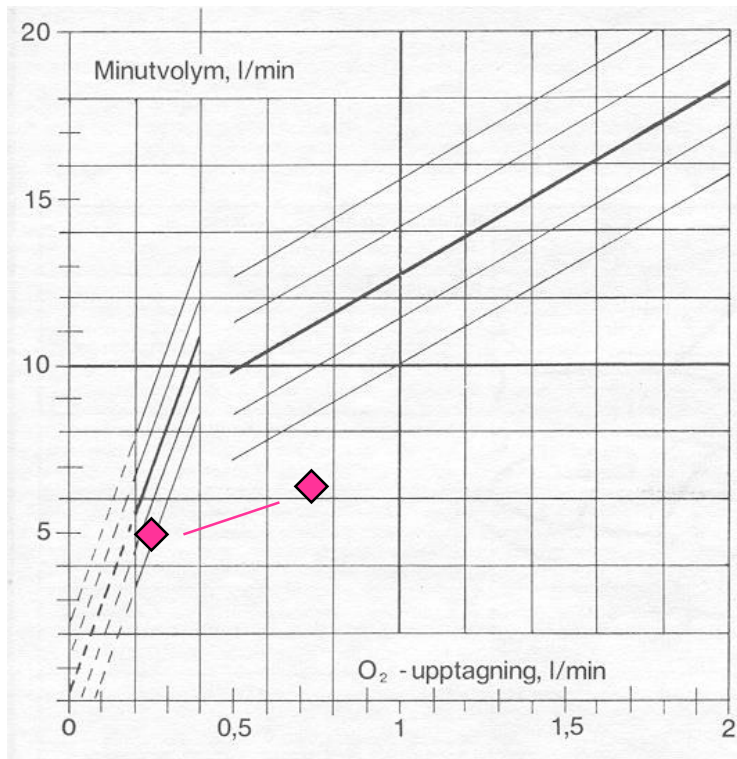

Kinetik

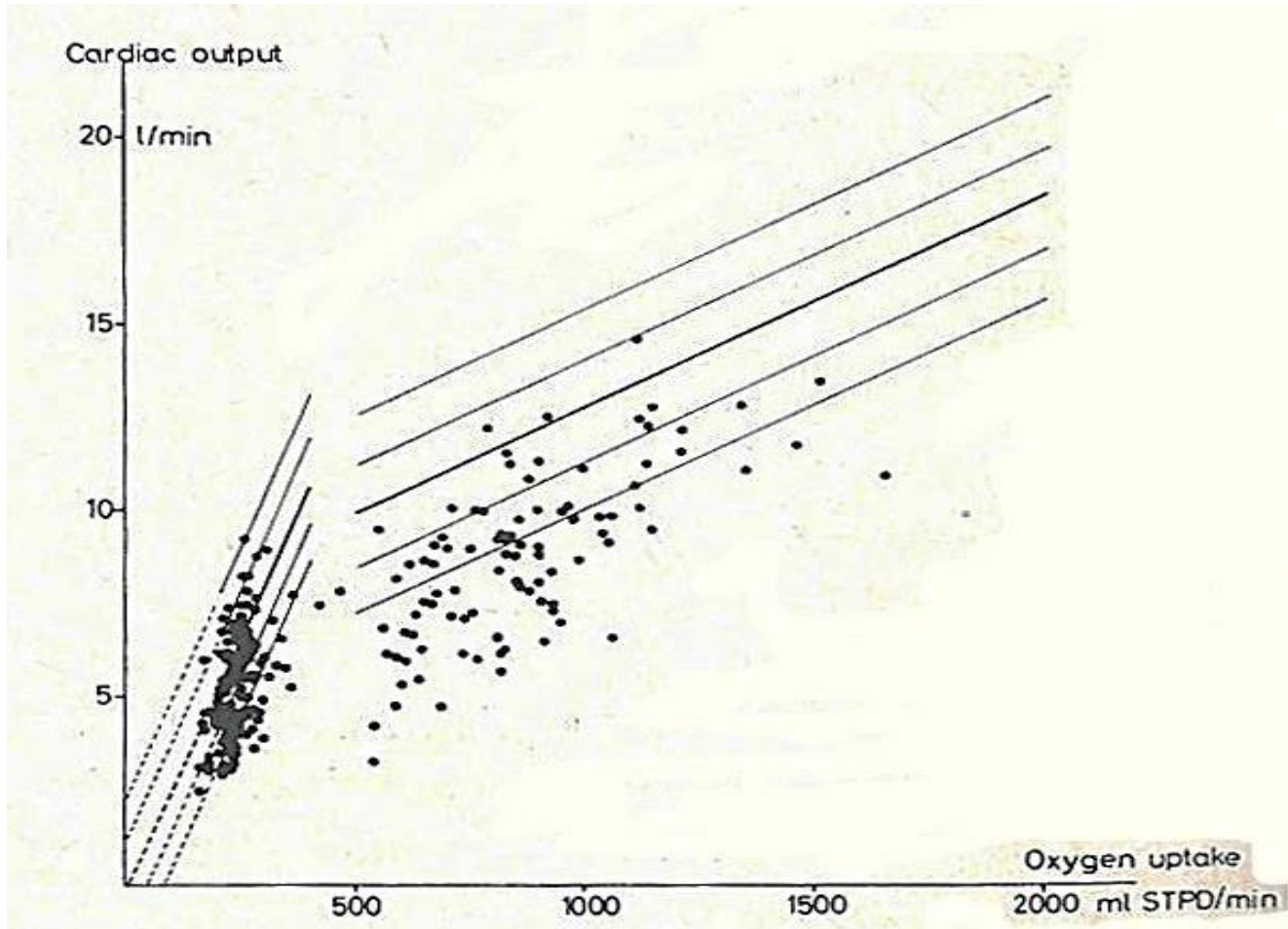

En kompensation när CO inte räcker till Extrahera mera syre!

Hemodynamik vid mitralstenos

Jonsson B et al

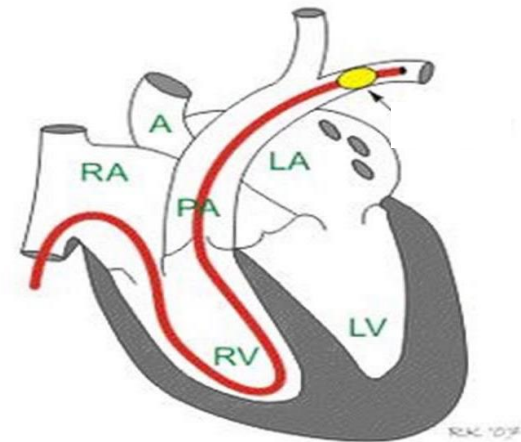
Vad är hjärtsvikt ?

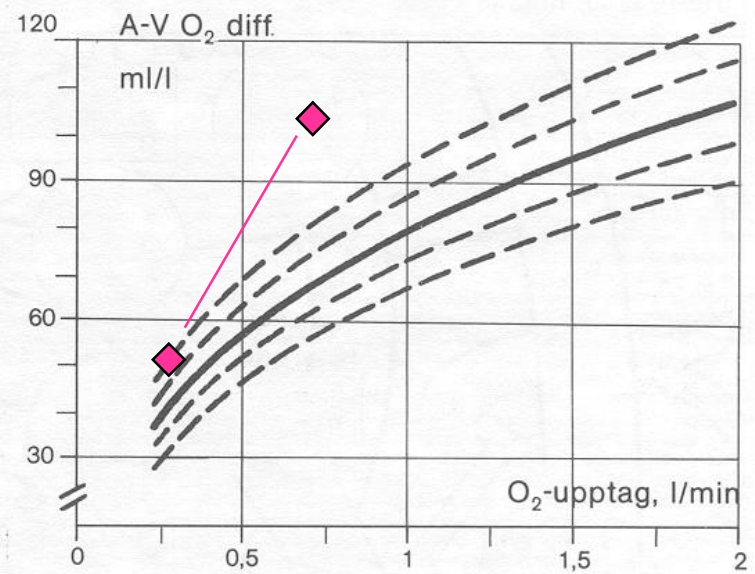
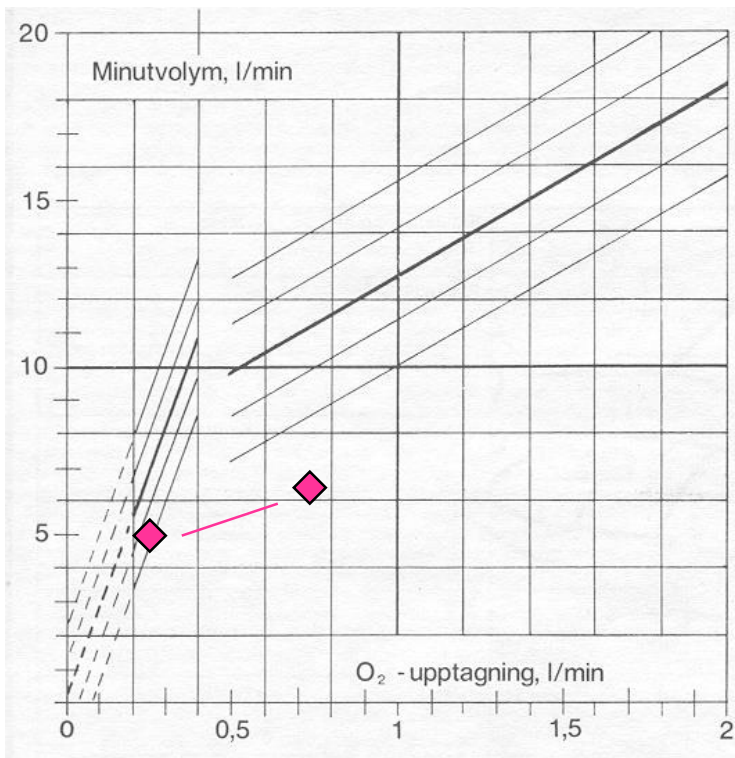
” Cardiac failure is an inability of the heart to deliver blood (and therefore oxygen) commensurate with the requirements of the metabolizing tissues, at rest or during exercise ”

WHO, 1995

Hur bedöma om patienten har normokinetisk cirkulation eller ej

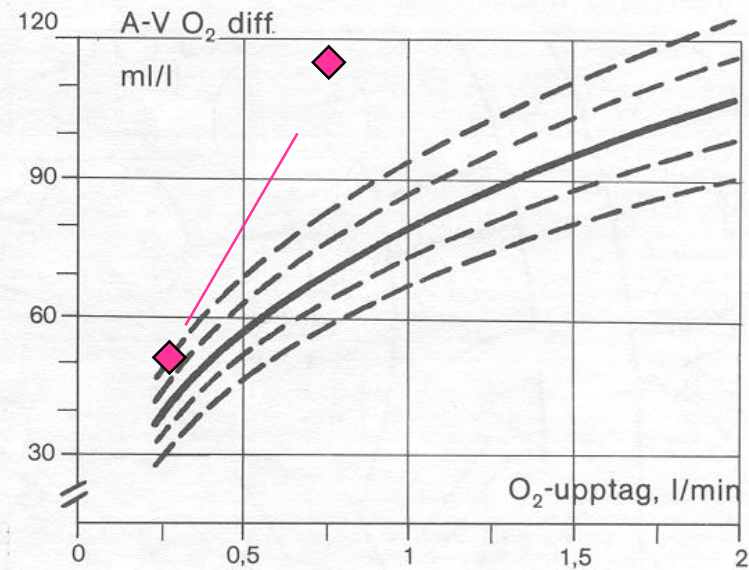
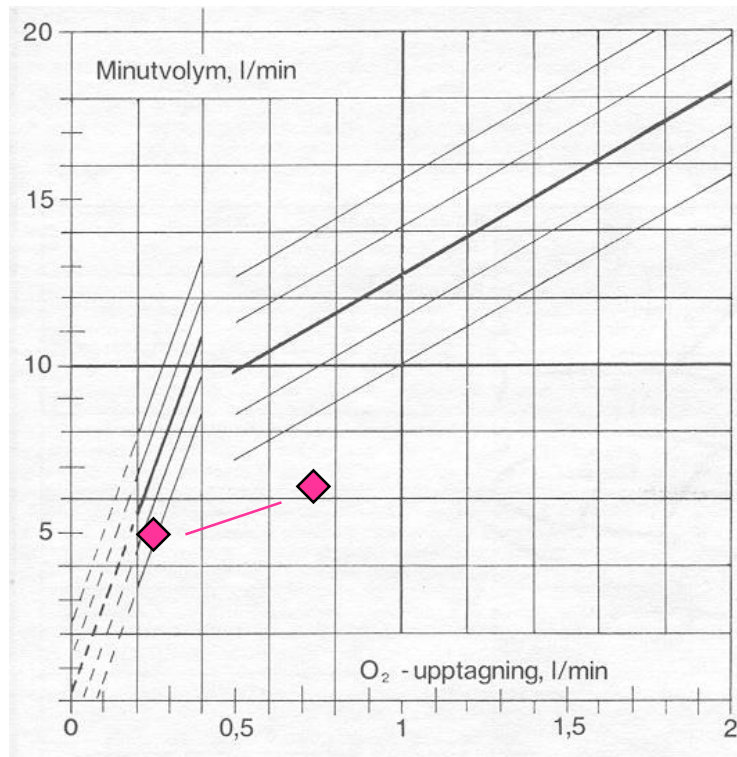
- Mäta syreupptag
- Mäta AV- diff
  - Blod för att räkna ut syreinhåll(mäta SO₂ och Hb) i
  - Artär
  - A. pulmonalis
- Räkna ut cardiac output

En kompensation när CO inte räcker till Extrahera mera syre!

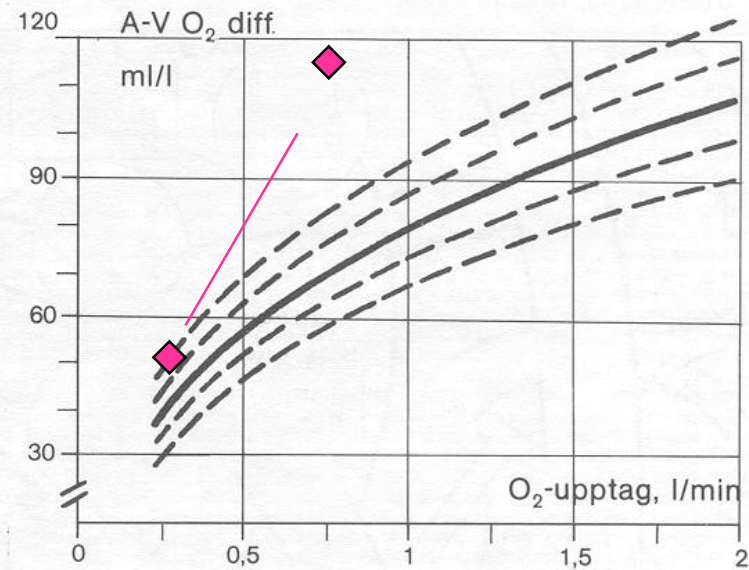
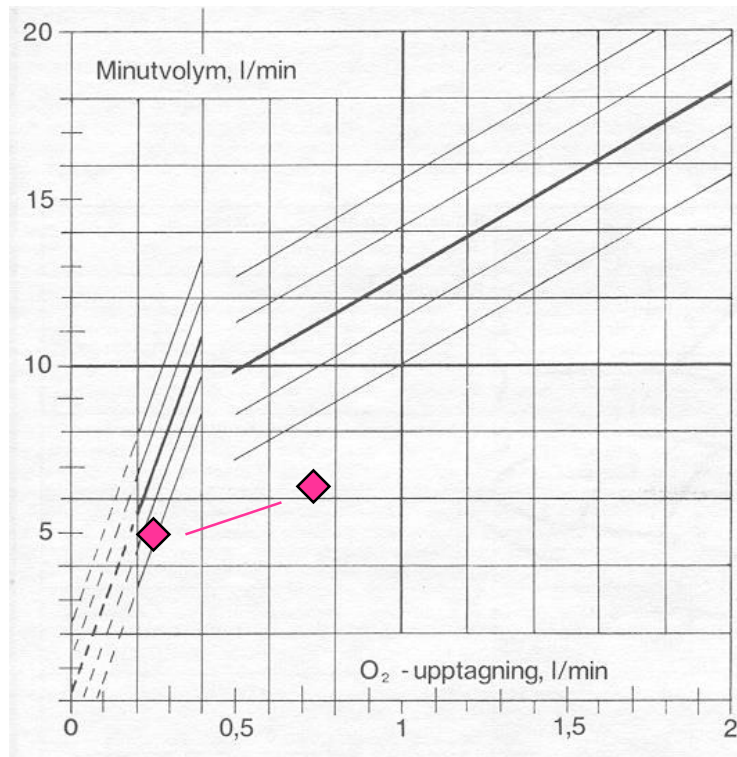
- Syns som ökad AV-O₂-diff
- Eller sänkt SO₂ i PA
- Eller sänkt SO₂ i central ven
- Varje approximation har begränsningar

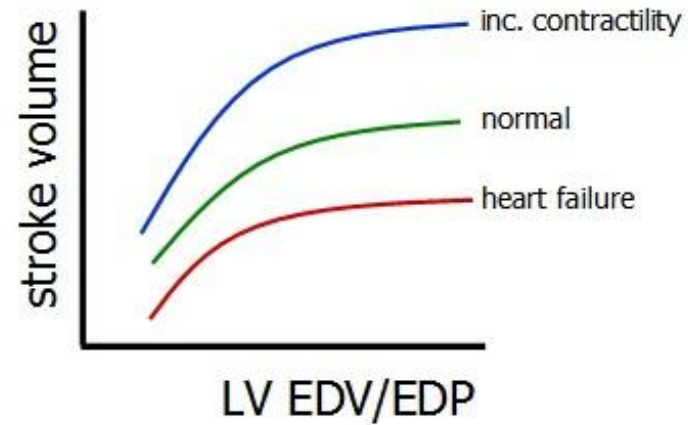
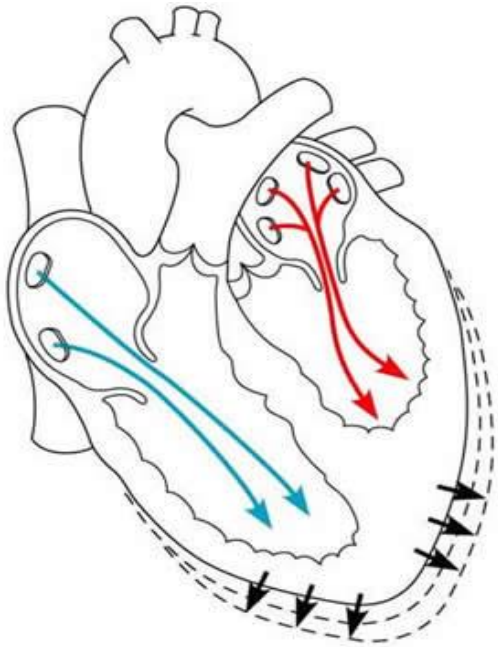
En kompensation när CO inte räcker till Extrahera mera syre!

- Syns som ökad AV-O₂-diff
- Eller sänkt SO₂ i PA "blandvenös"
- Eller sänkt SO₂ i central ven "centralvenös"
- Varje approximation har begränsningar

En annan kompensation

Öka fyllnad/fyllnadstryck
för att öka slagvolymen

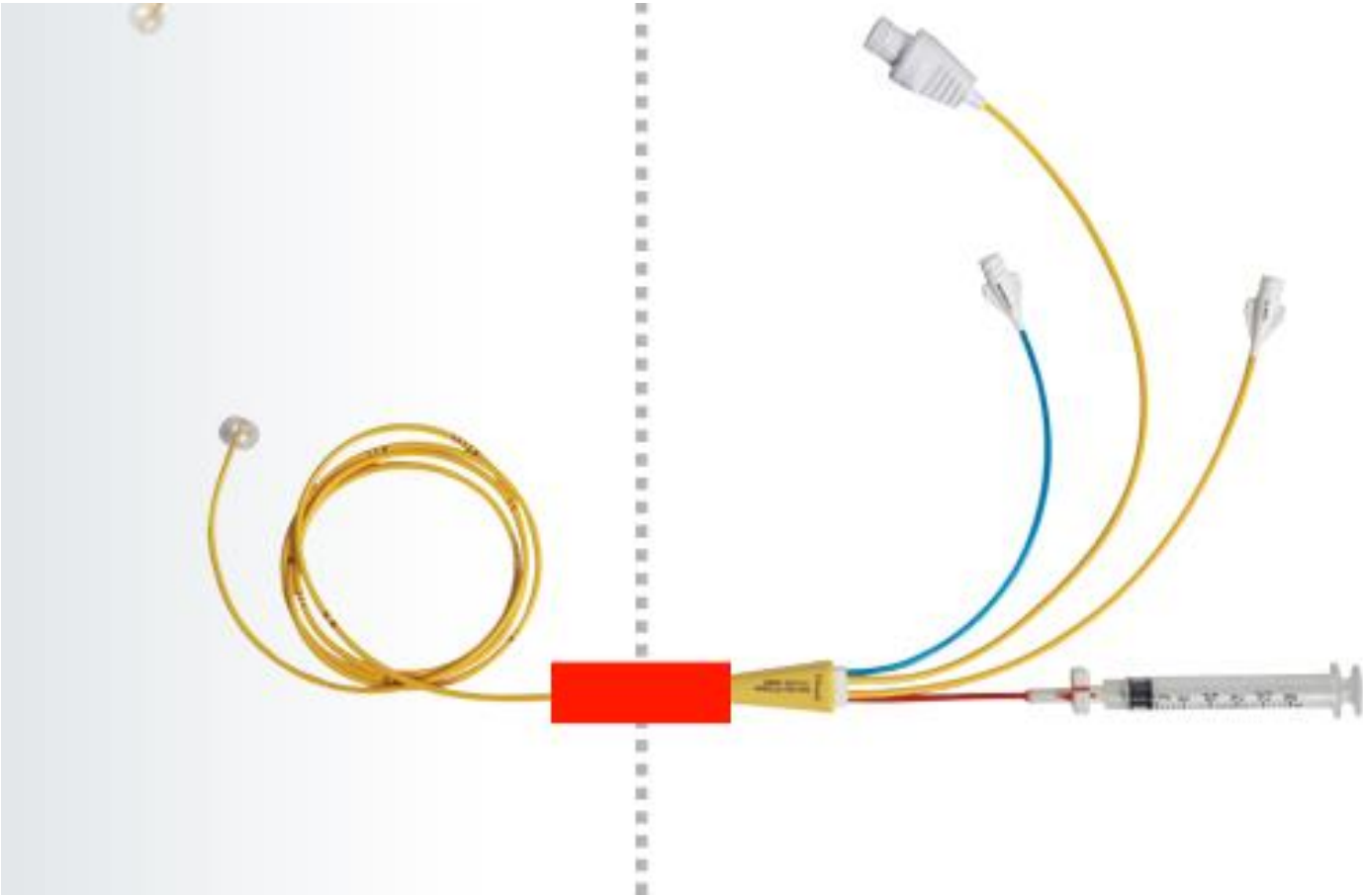

Tryckmätning

Tryckmätningssystem

1. Kateterspetsgivare, mäter trycket ”på plats”
2. Vätskefyllt system, mäter det fortplantade trycket, med extern mätare
  - Kateter (+ ev förlängning)
  - Tryckgivare
  - Förstärkare
  - Bildskärm/ skrivare
  - Analys

kateter

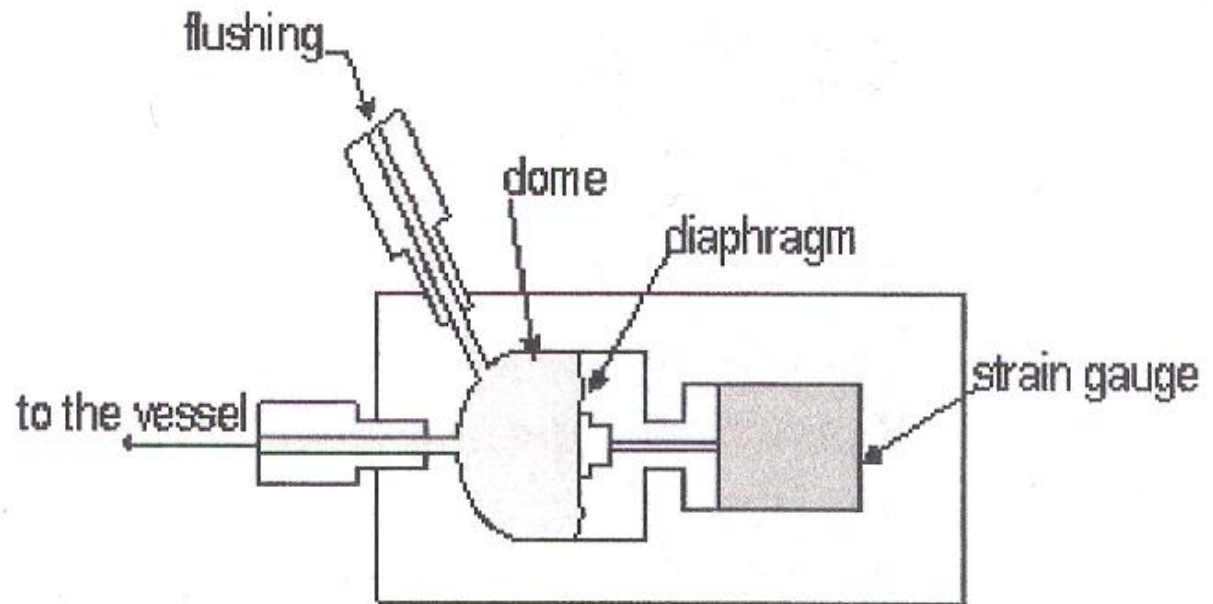

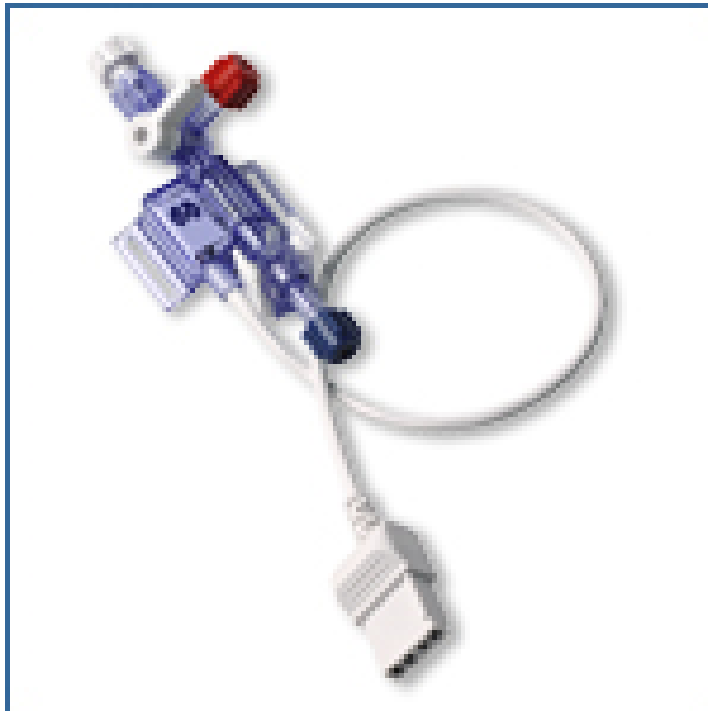
tryckgivare

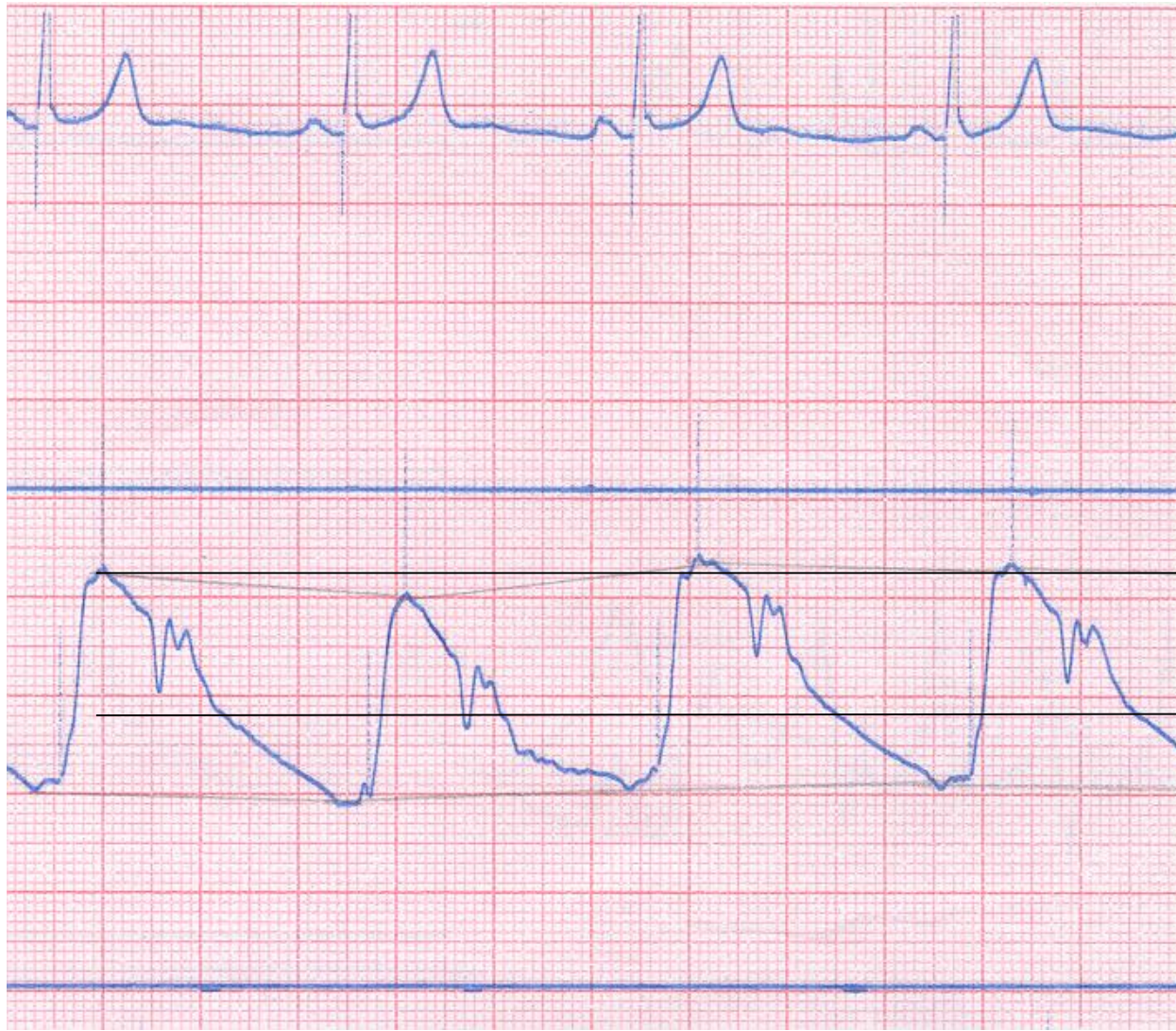
Schematic representation of the transducer.

The pressure inside the dome should equal at every instant the pressure inside the vessel.

Diaphragm displacements are proportional to this pressure.

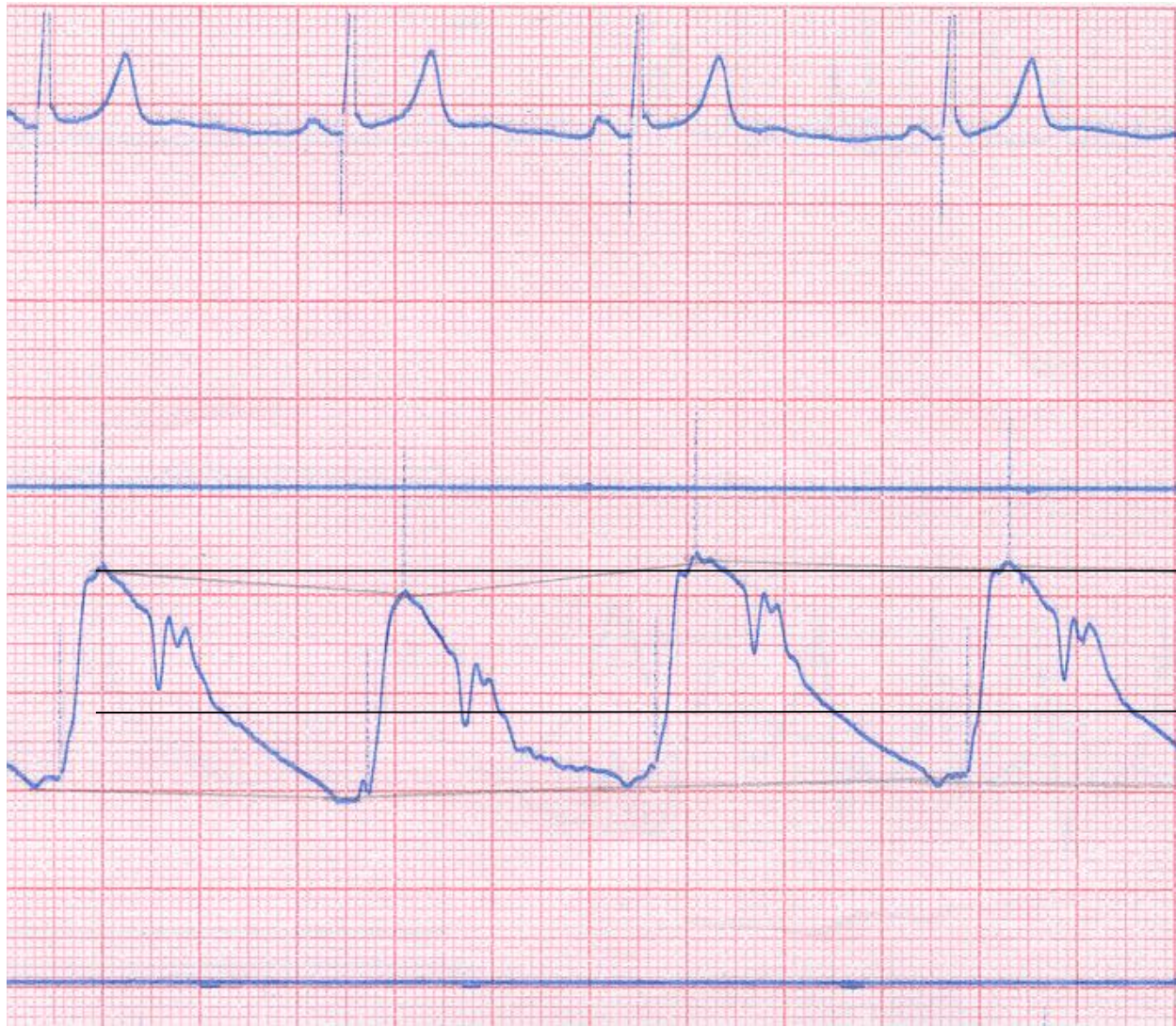
Vi vill mäta
”blodtryck”
i kärl och hjärtrum

T ex.

Systoliskt

Diastoliskt

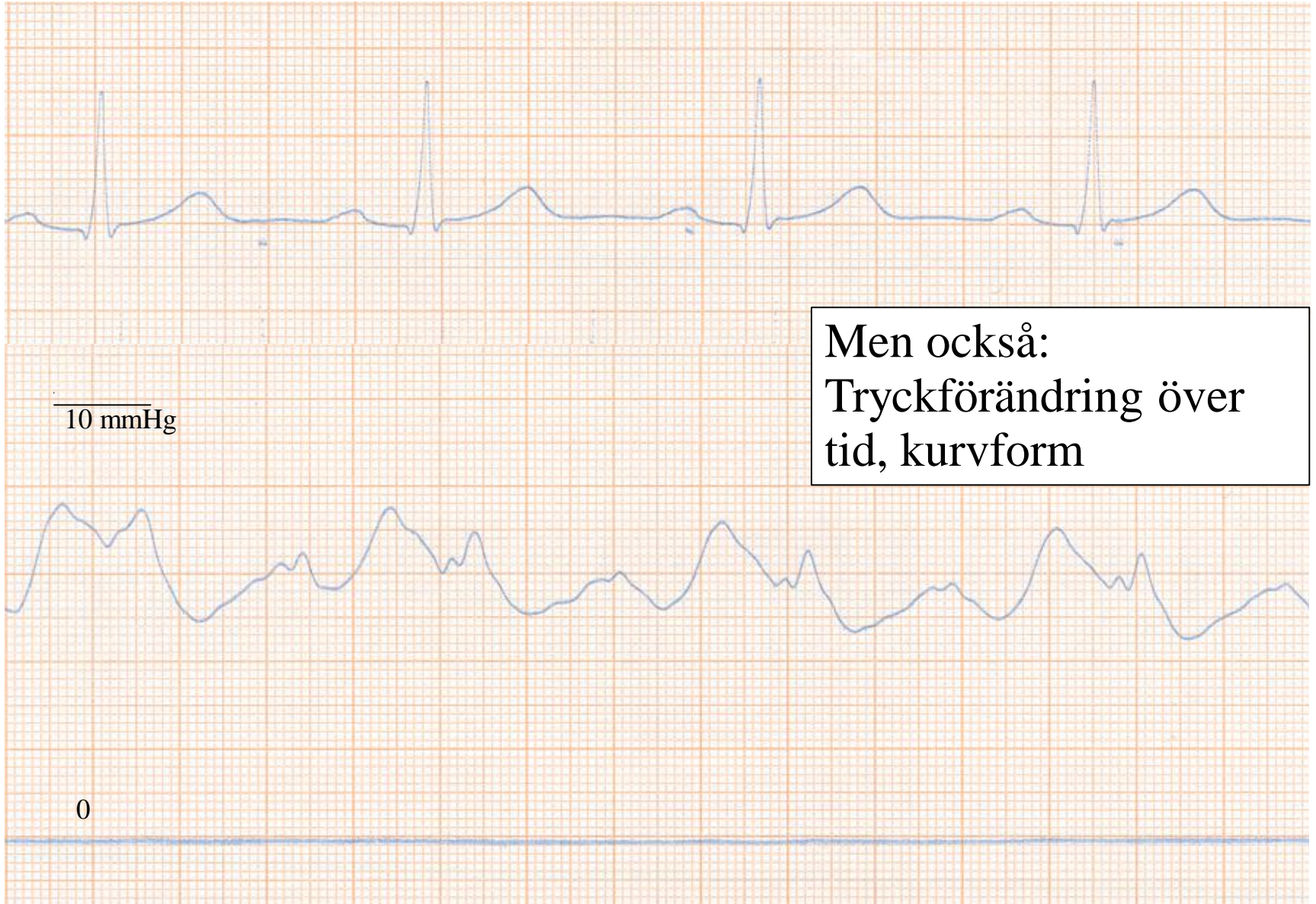

Systoliskt

Medel

Diastoliskt

10 mmHg

Men också:
Tryckförändring över
tid, kurvform

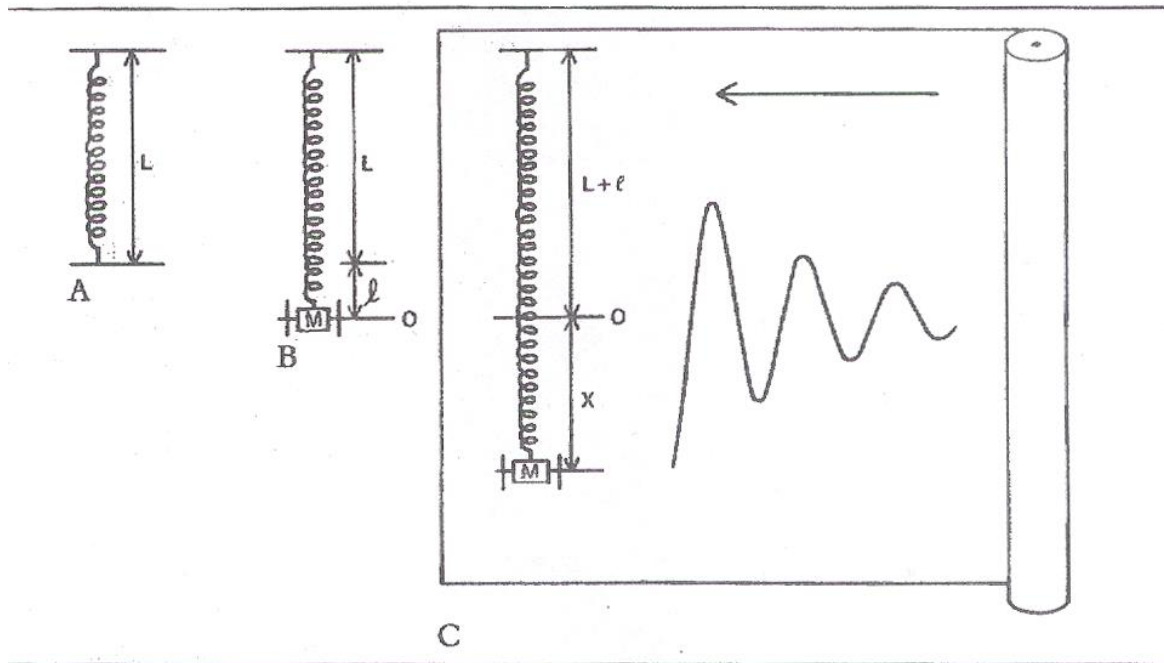
0

Trycket och dess variation inne i hjärta eller blodkärl ska återges korrekt av tryckmätningssystemet

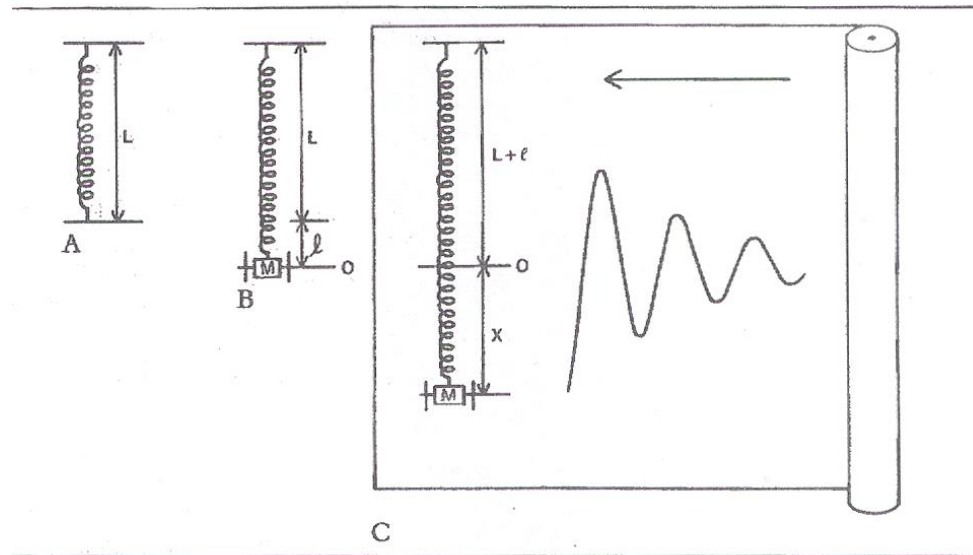
- Tryckvågens fortplantning i katetern påverkas av dess längd, radie och compliance
- Vi skulle av den anledningen vilja ha korta, grova och stela katetrar
- Men av biologiska- medicinska skäl vill vi gärna ha långa, tunna och mjuka katetrar

Vätskepelaren och dess fluktuationer i en kateter kan jämföras med en spiralfjäder

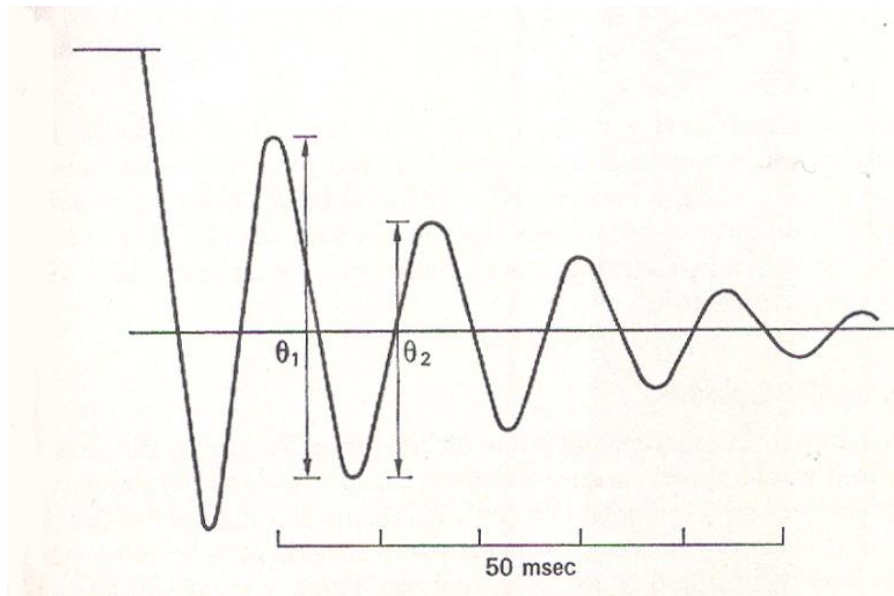
Svängningarnas amplitud och frekvens beror på

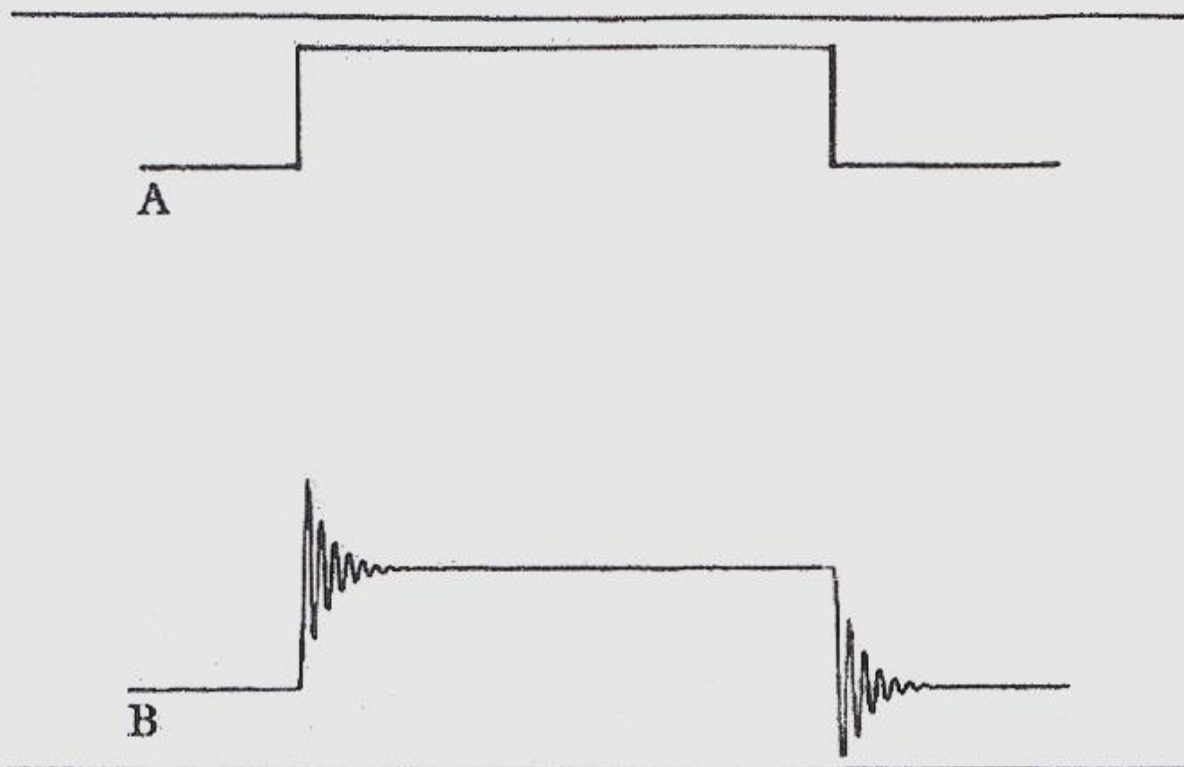
- Massan
- Fjäders elastiska krafter
- Friktionen

Svängningar i ett vätskefyllt katetersystem

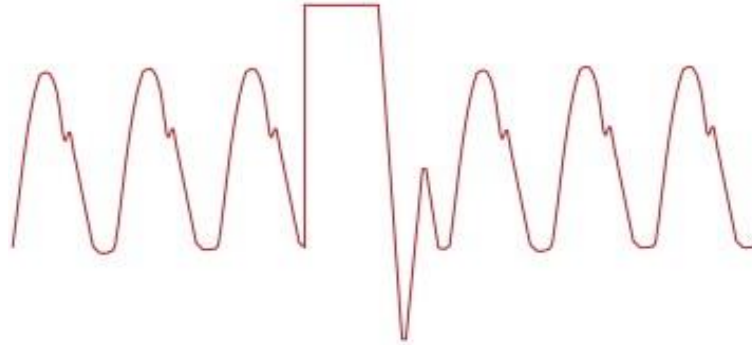
- Massan motsvarar vätskan i katetersystemet
- Elastiska krafter f.a. i tryckmätarmembranet
- Friktionen- viskositetseffekt av vätskans rörelse i katetern

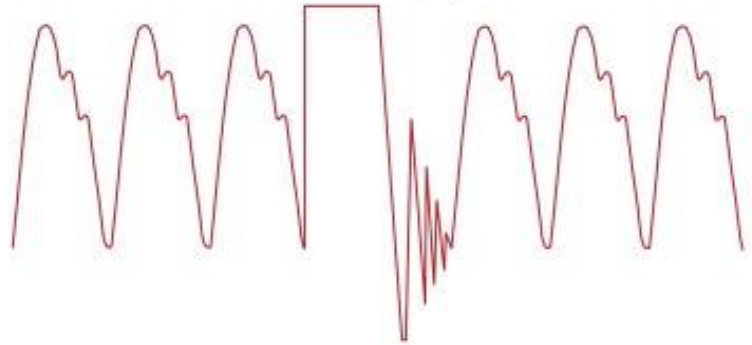

Fig 1. (A) The input signal to a blood pressure recording system: square wave depicting a sudden pressure change. (B) The output signal: the use of a flush device to produce a square wave on a fluid-filled catheter generates a sinusoidal pressure wave of progressively decreasing amplitude and constant frequency.

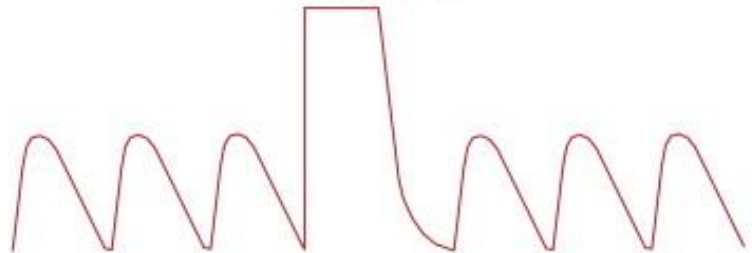
Correct damping

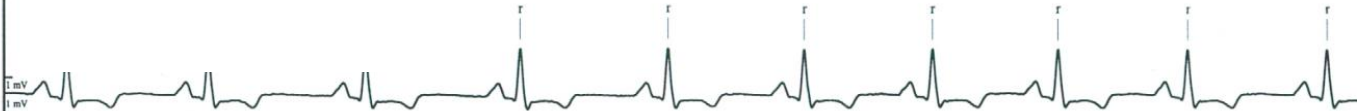
Underdamping

Overdamping

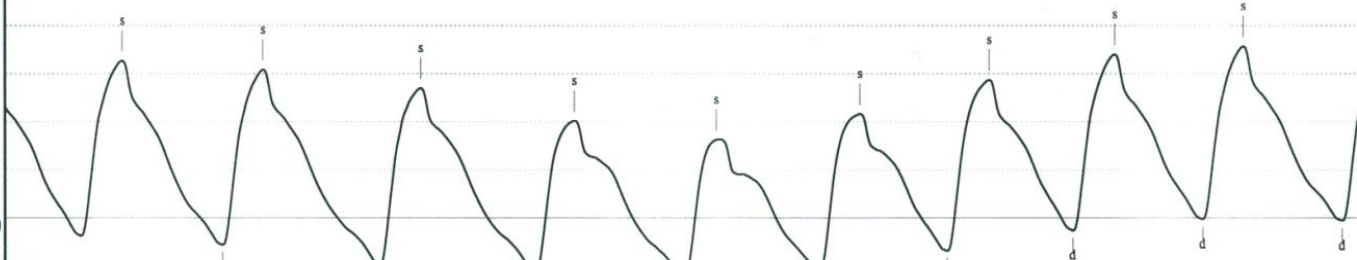
II
Gain: 50

100
200

aorta

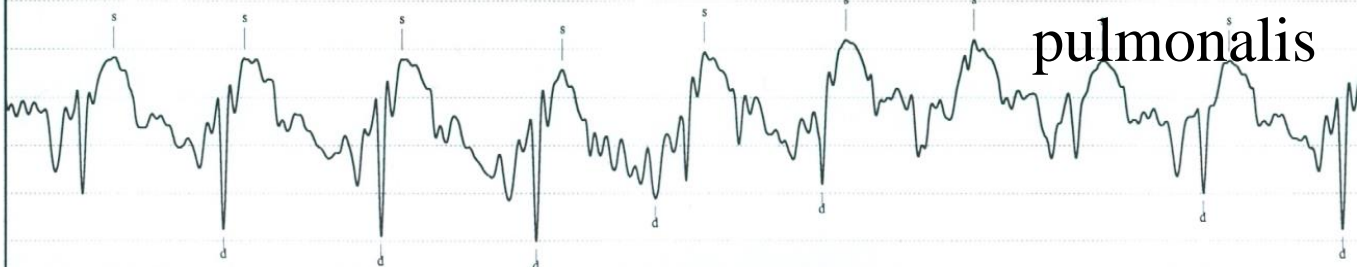
50
100

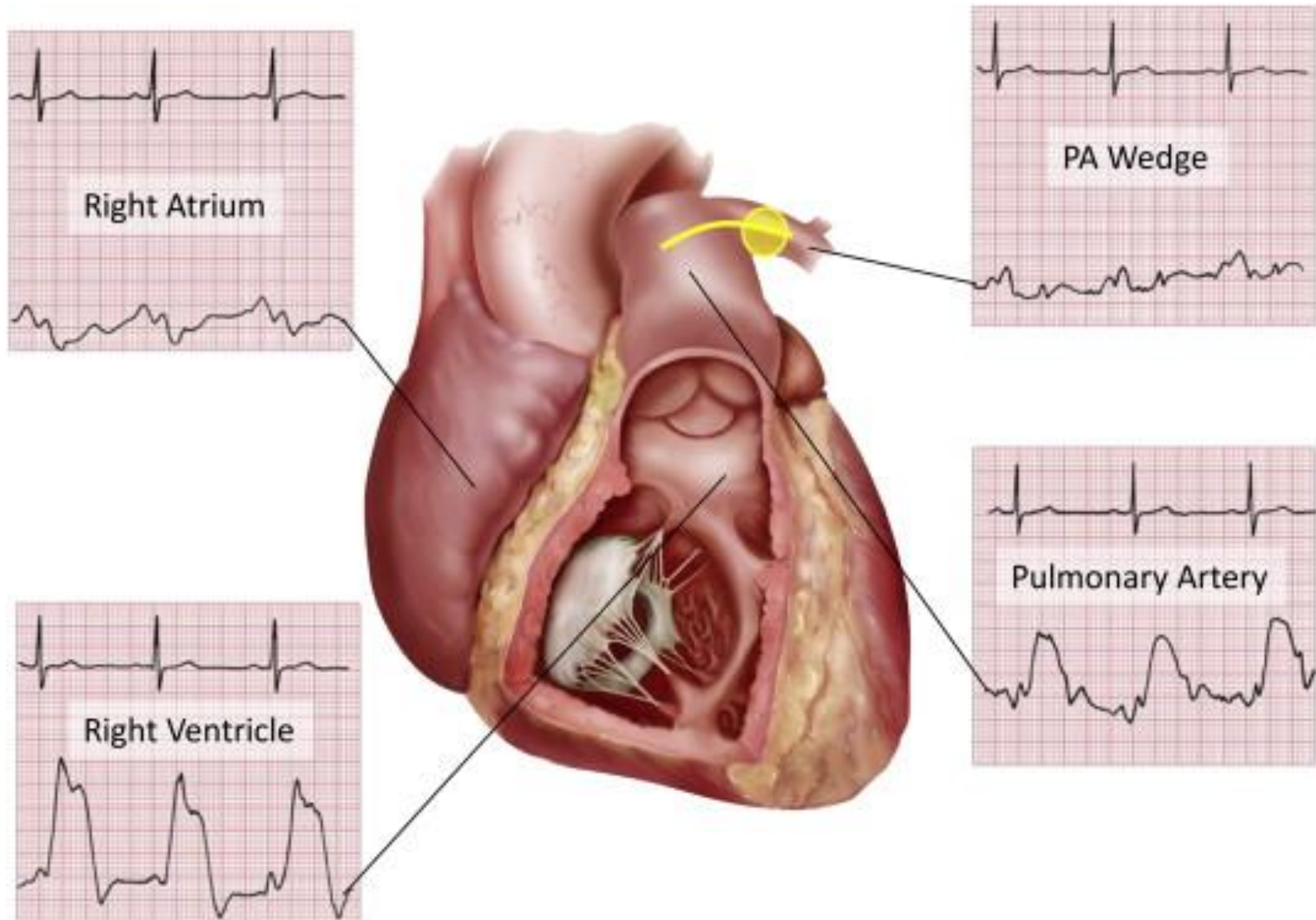
a.

pulmonalis

0

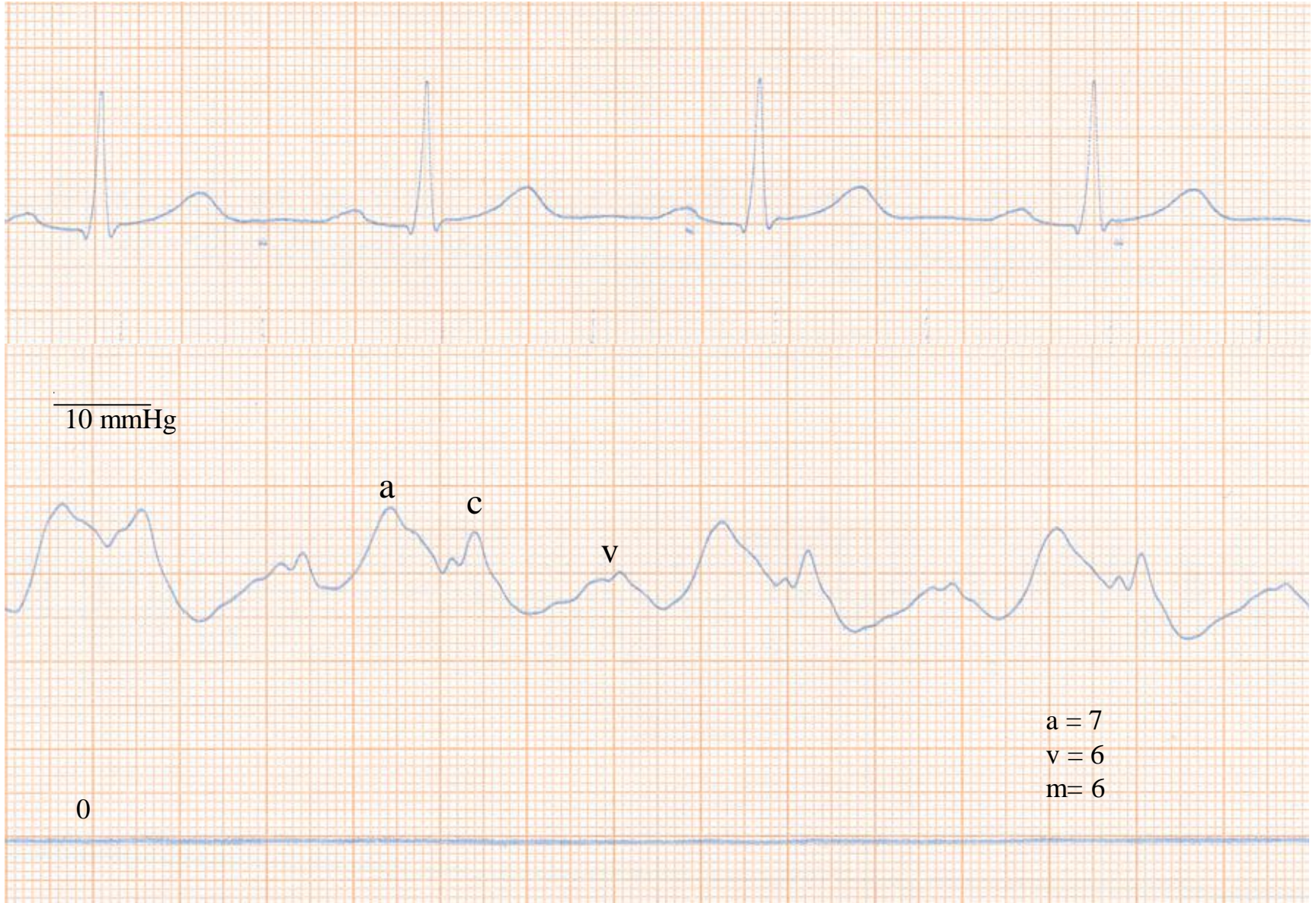

Stephanie Whitener, Ryan Konoske, Jonathan B. Mark

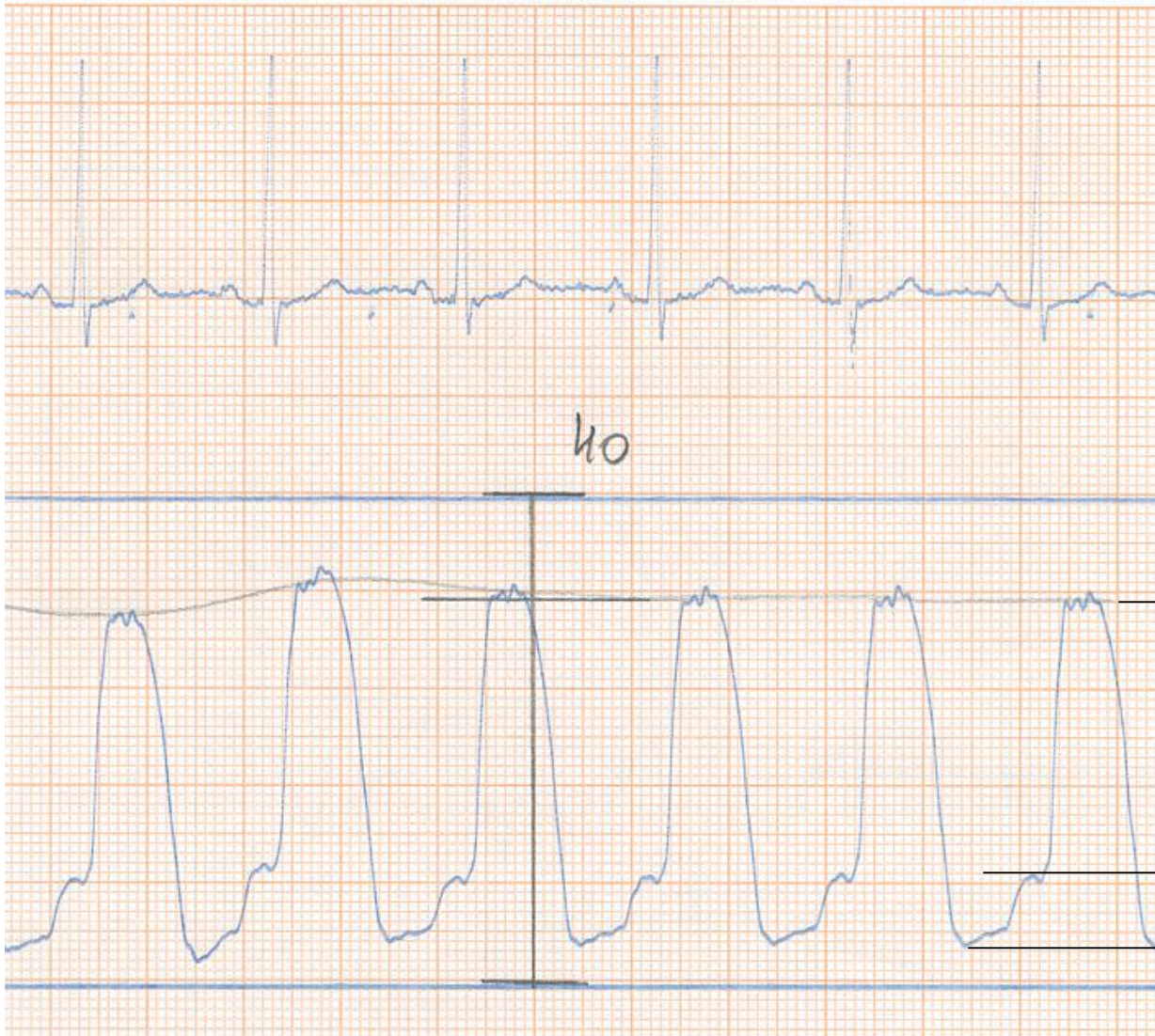
Pulmonary artery catheter, Best Practice & Research Clinical Anaesthesiology, Volume 28, Issue 4, 2014, 323–335

Right atrium

Right ventricle

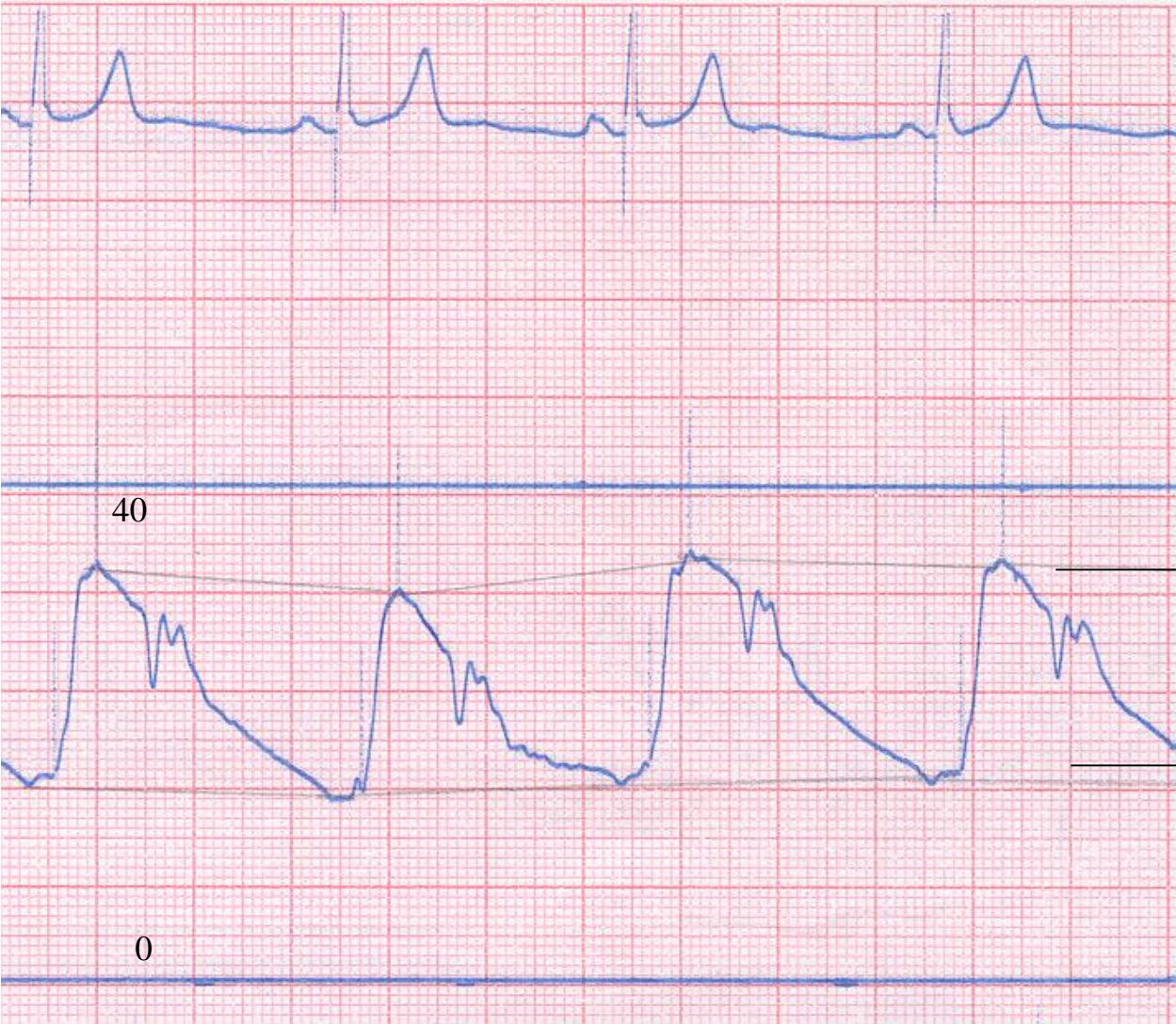

S = 31

ed (Ds) = 9

id (Dt) = 3

Pulmonary artery

40

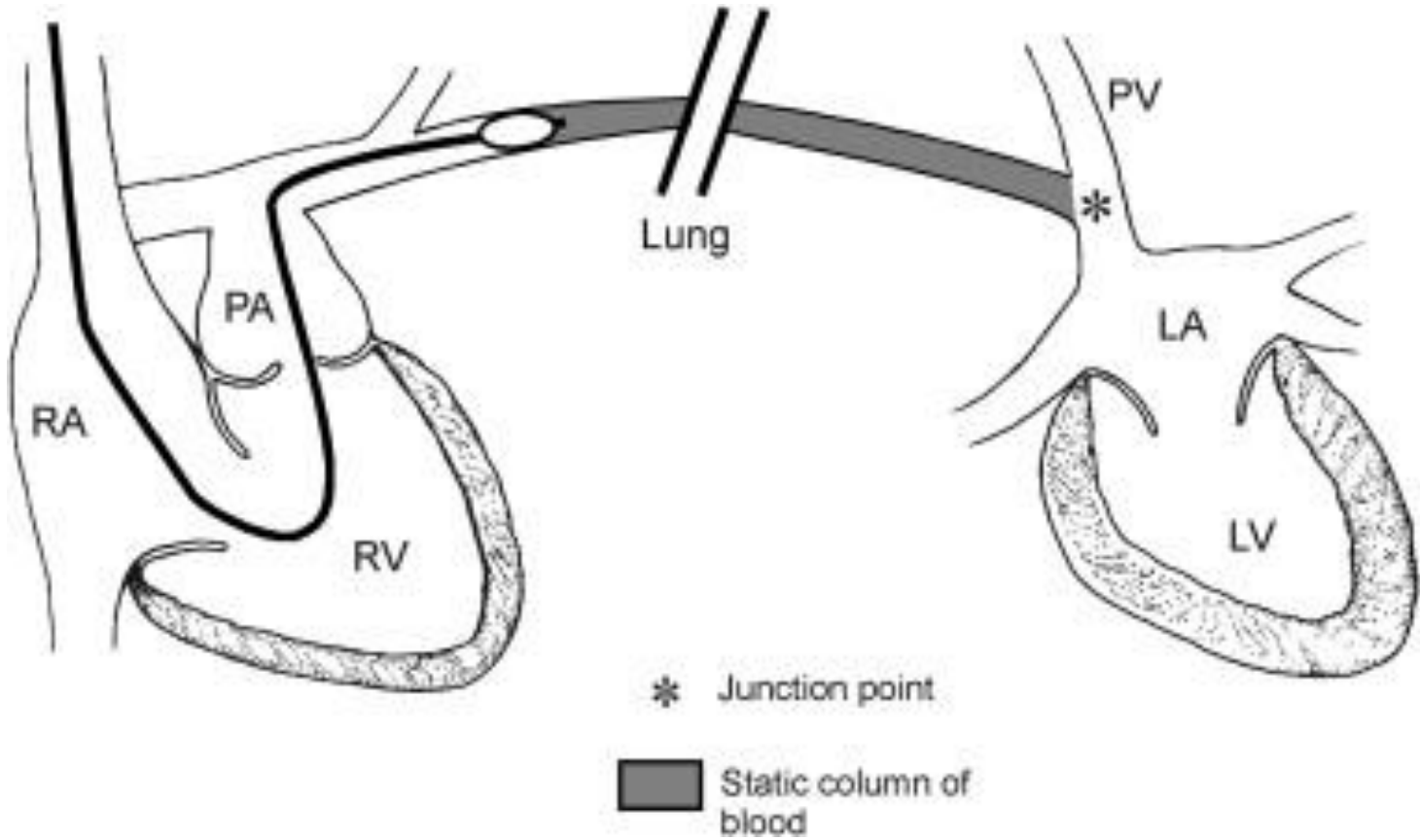
0

S = 34

m = 24

d = 18

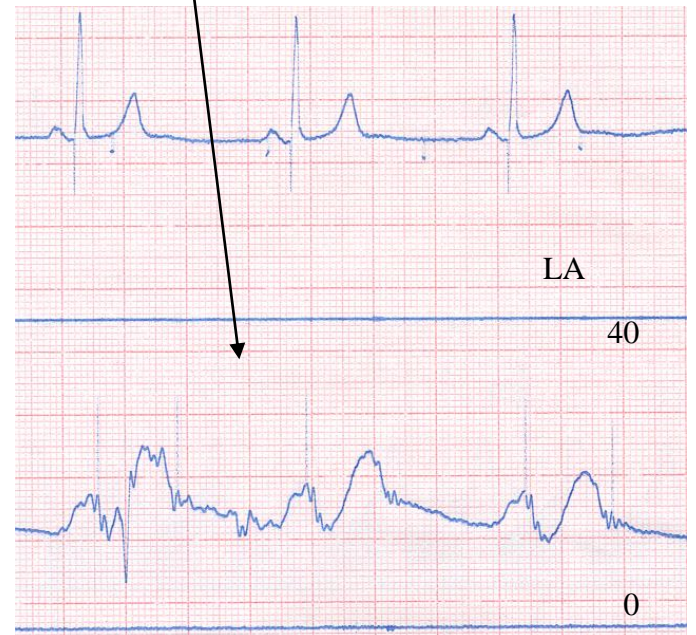
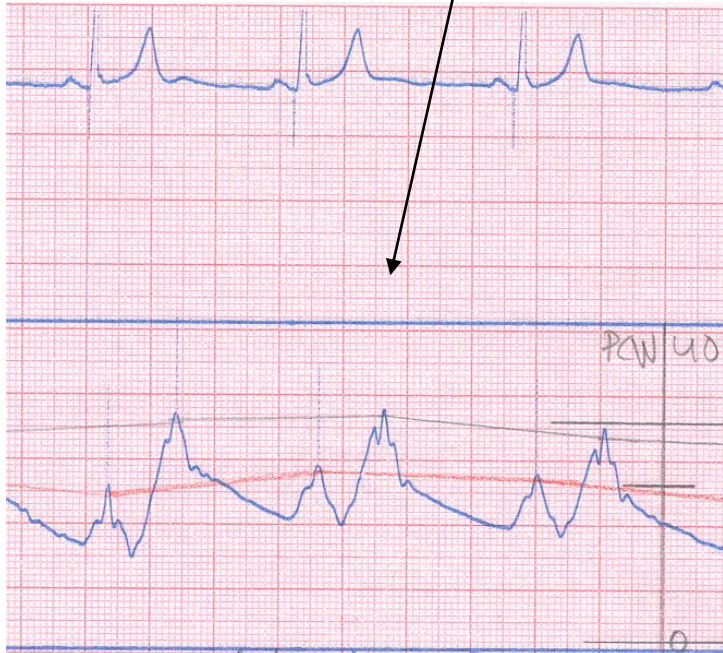
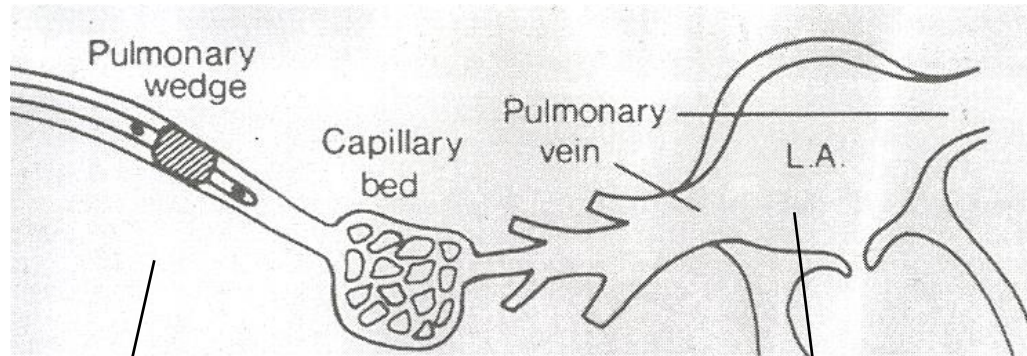

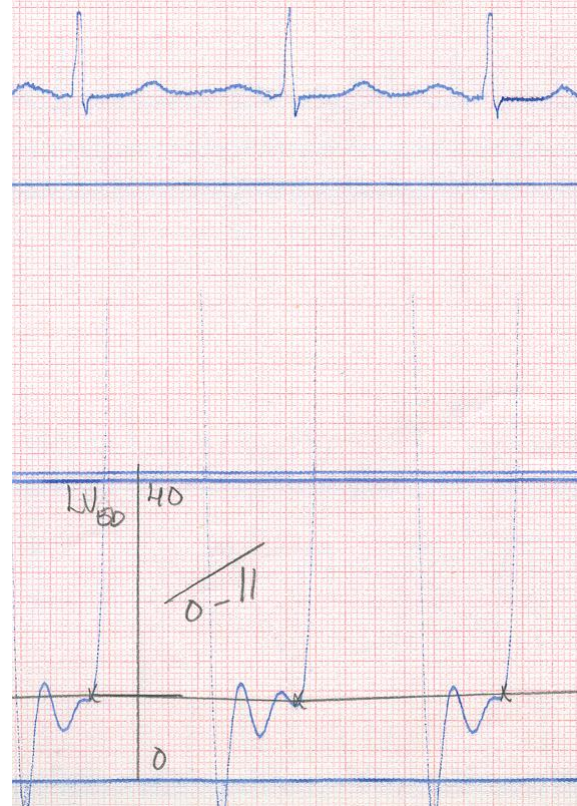
Stephanie Whitener, Ryan Konoske, Jonathan B. Mark

Pulmonary artery catheter, Best Practice & Research Clinical Anaesthesiology, Volume 28, Issue 4, 2014, 323–335

<http://dx.doi.org/10.1016/j.bpa.2014.08.003>

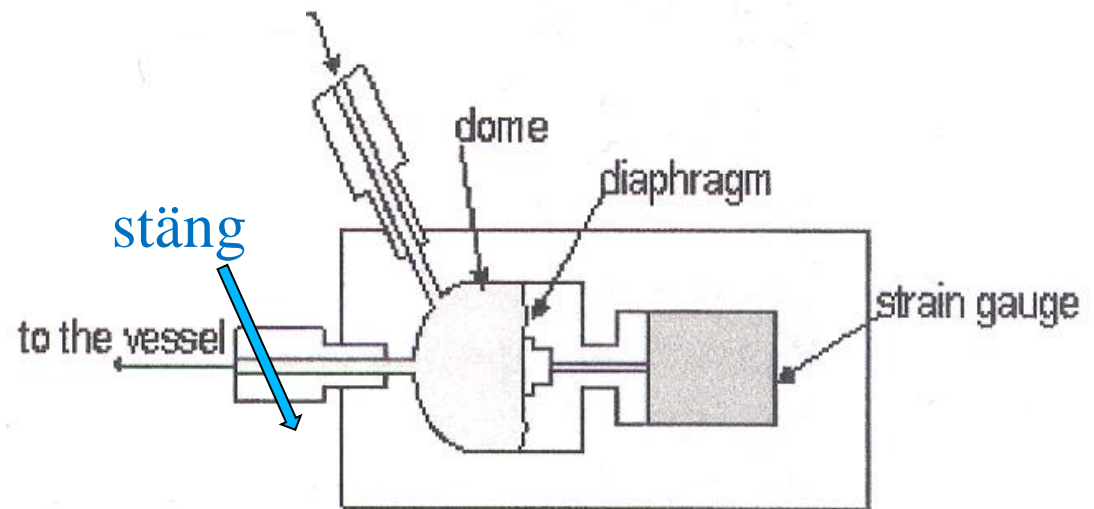
Left ventricle

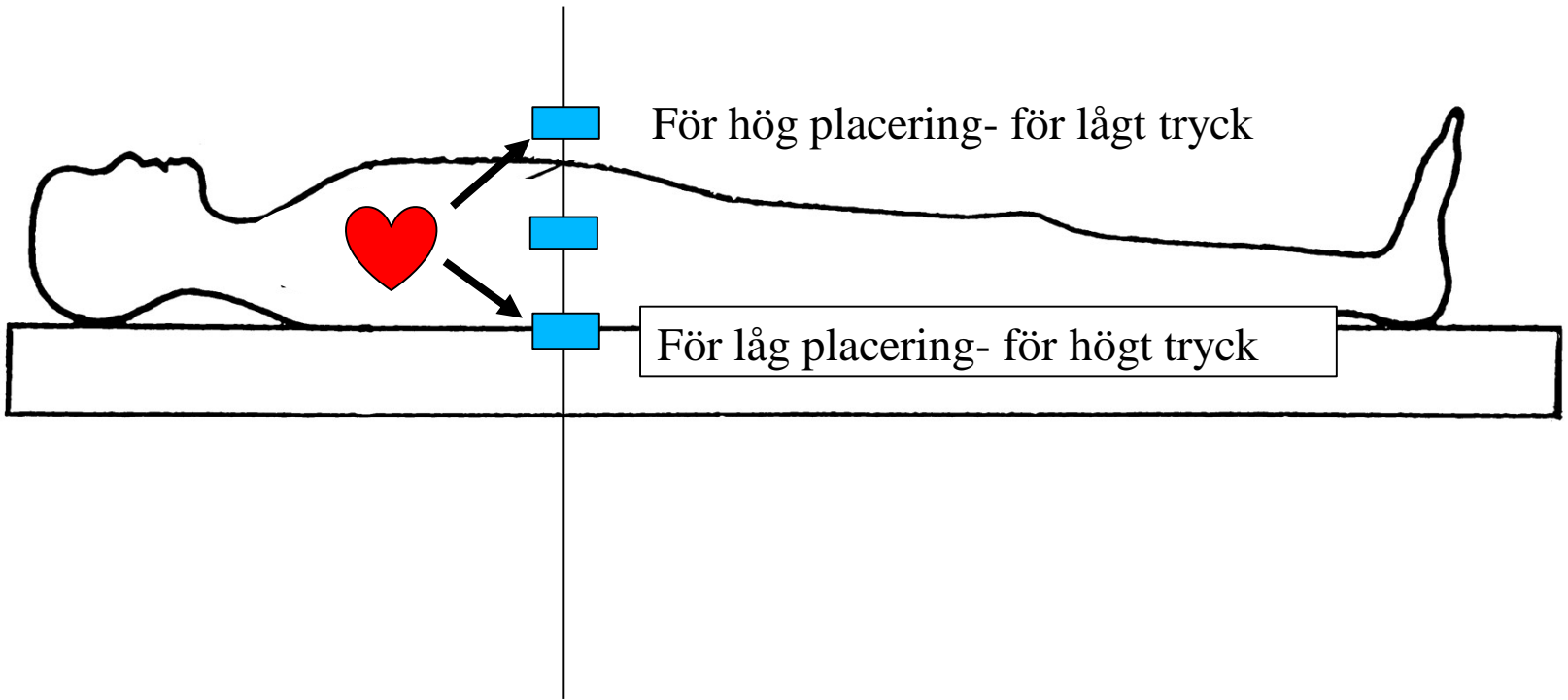

Invasiva tryck mäts i relation till en referensnivå, "noll"

öppna mot luft

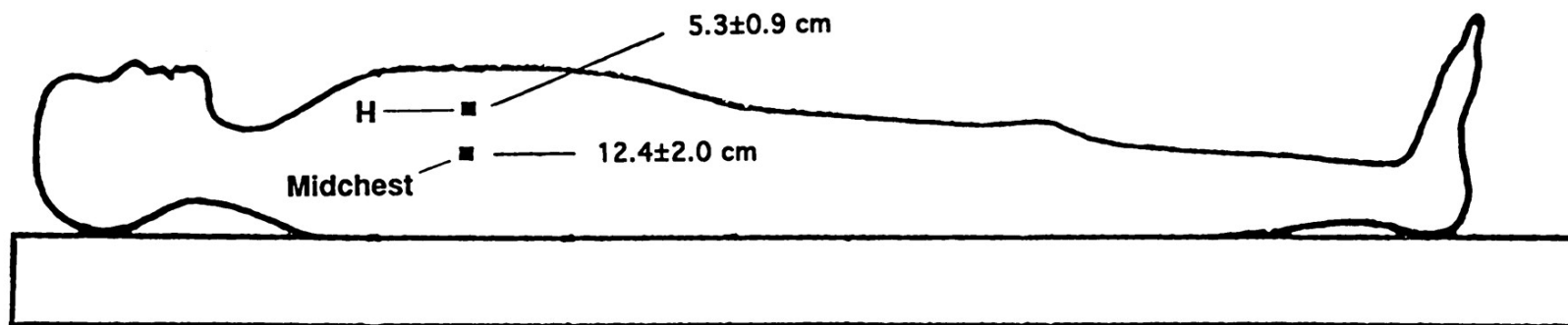
Receptorns placering i höjddled spelar roll för de uppmätta tryckens nivå

Betydelsen av vätskepelarens höjd

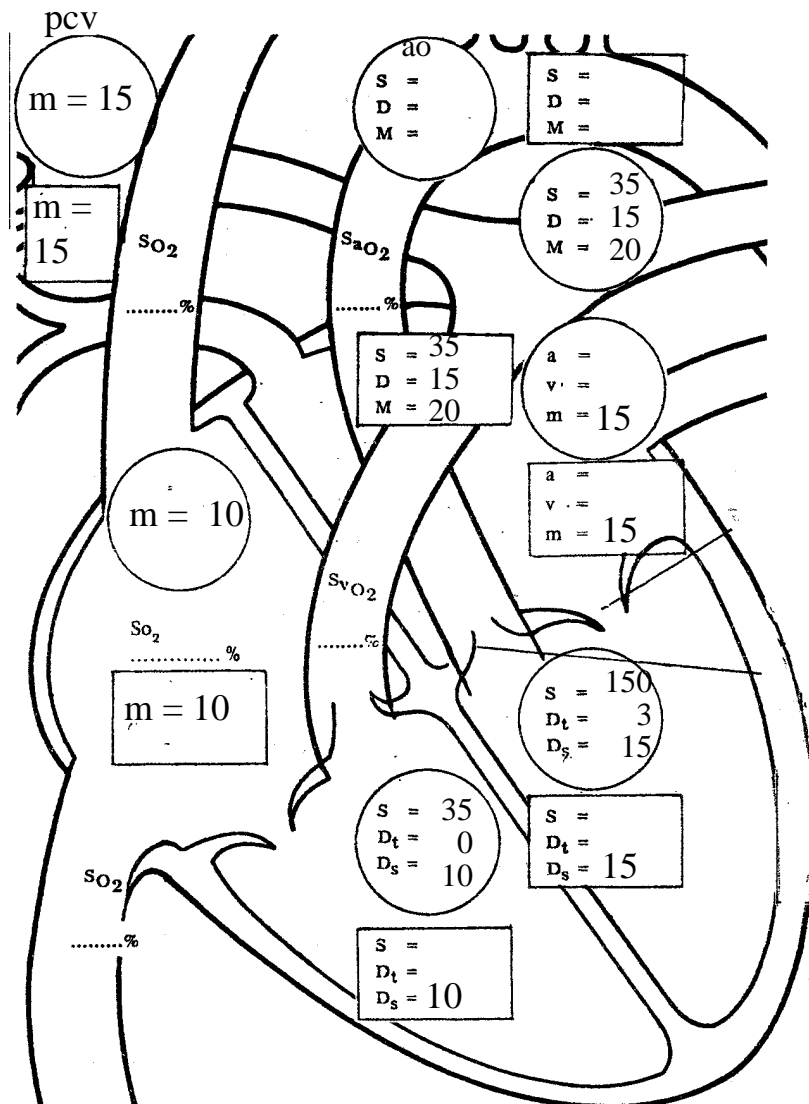
- $1 \text{ mmHg} = 1.36 \text{ cm H}_2\text{O}$
- $1 \text{ cm H}_2\text{O} = 0.76 \text{ mmHg}$

- $5 \text{ cm H}_2\text{O} = 4 \text{ mmHg}$
- $10 \text{ cm H}_2\text{O} = 8 \text{ mmHg}$
- $20 \text{ cm H}_2\text{O} = 16 \text{ mmHg}$

Referensnivån

Att välja 5 cm under sternum eller halva thoraxdjupet som referens kan skilja i storleksordning 7 cm, motsv 5 mmHg. Man måste veta vilken referensnivå som använts när man tar ställning till tryckdata

Icke- standardisering av referensnivån ger betydande mät-osäkerhet. Ett höger förmakstryck på 7 eller 12 mm Hg är skillnad mellan normalt och klart patologiskt

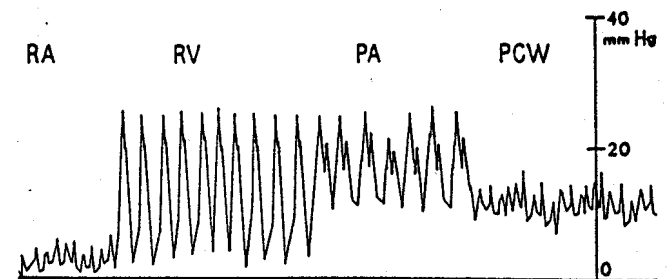
Vad är normalt ?

övre referensvärden vid

0- nivå = halva thoraxdjupet

○ = vila

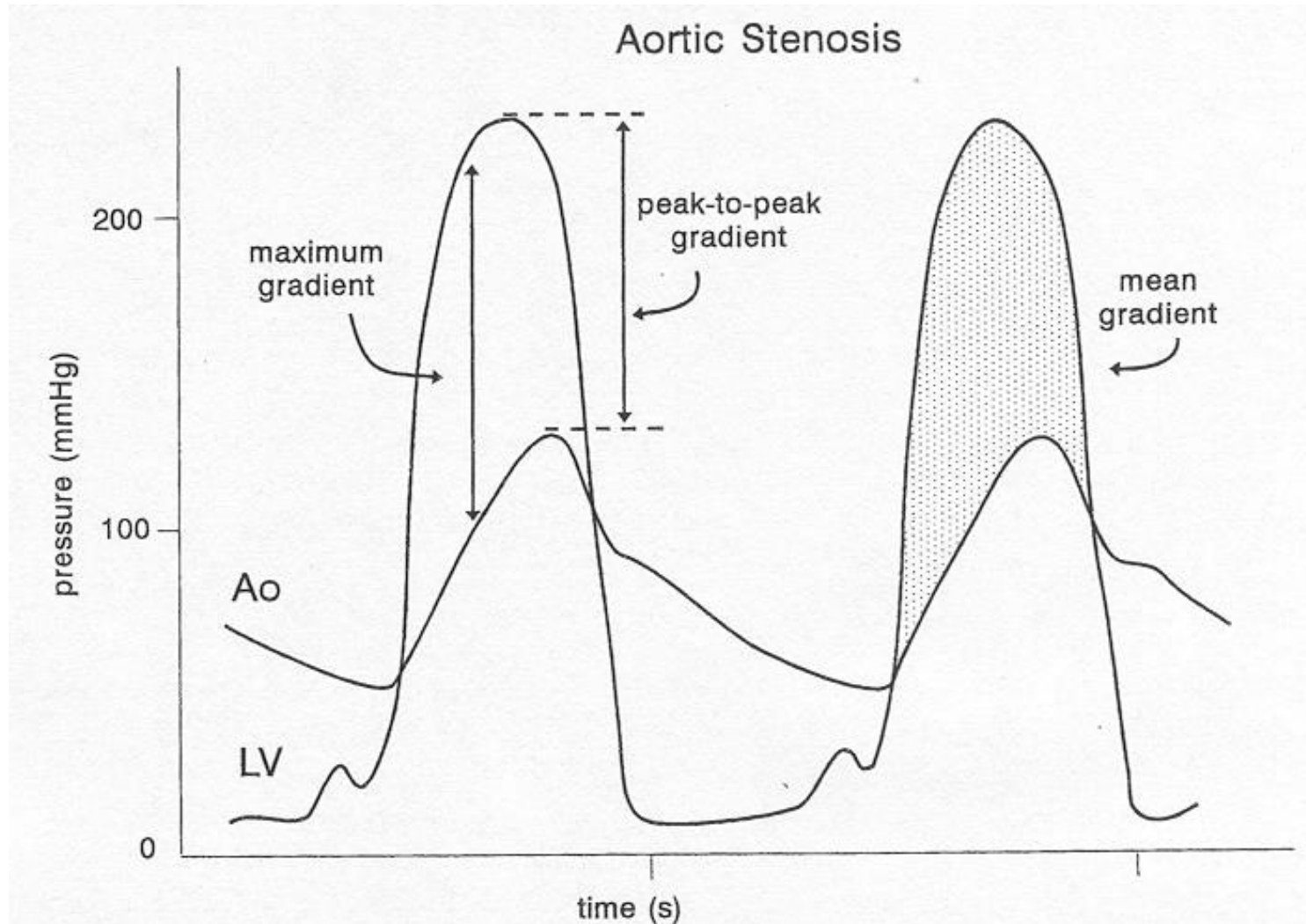
□ = arbete

Tryck som tryck?

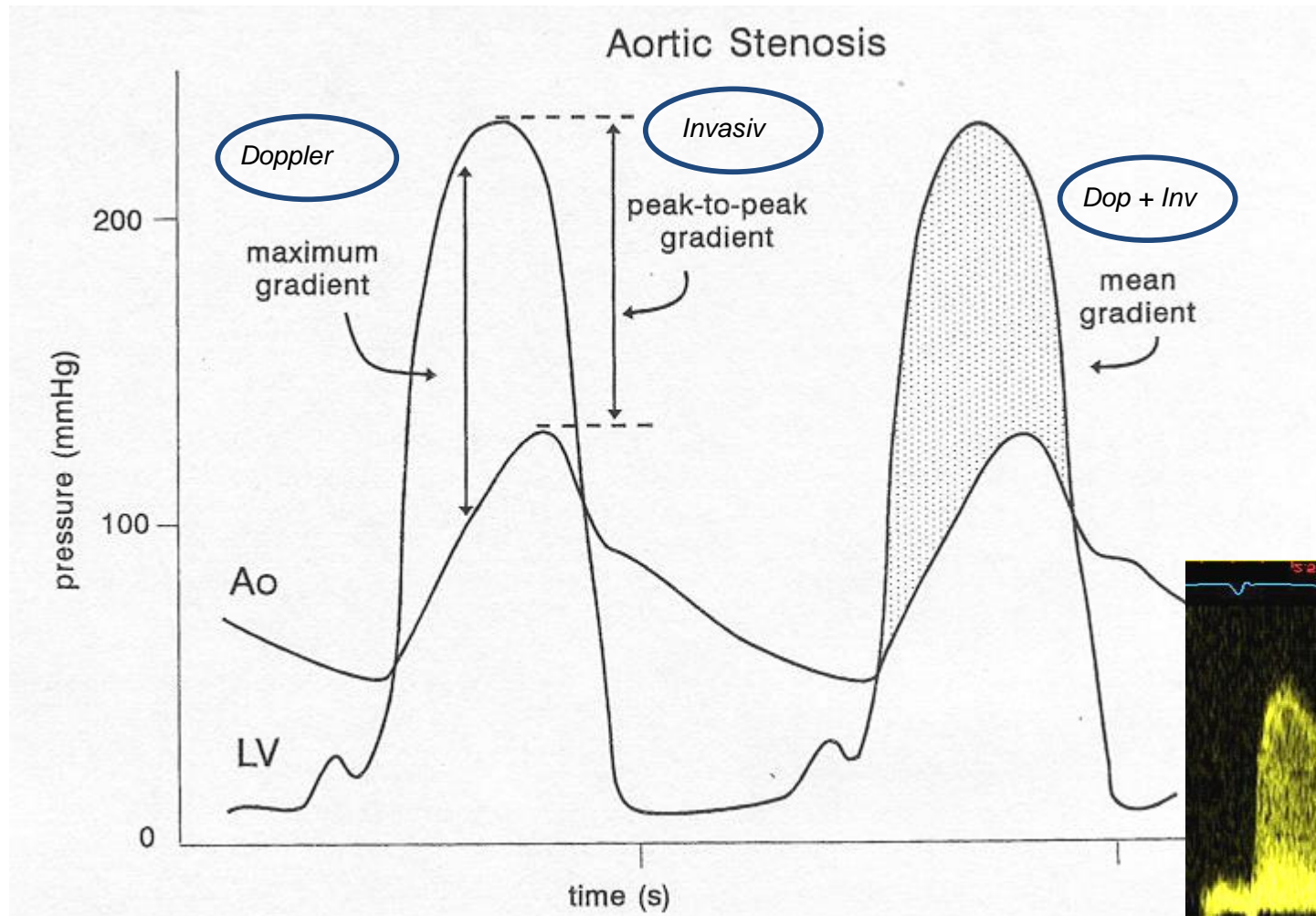

Tryckskillnad vid aortastenos, olika sätt att mäta

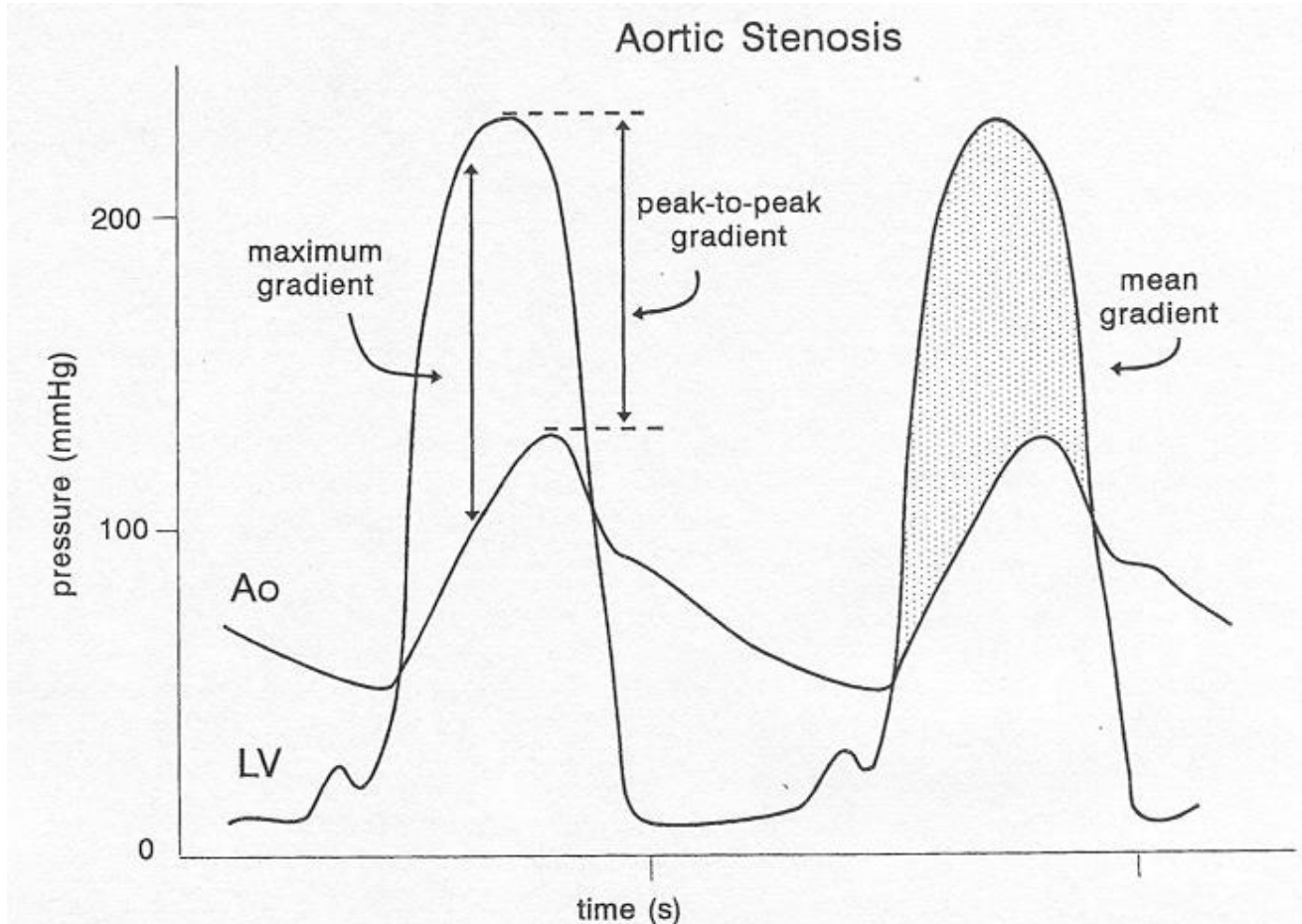

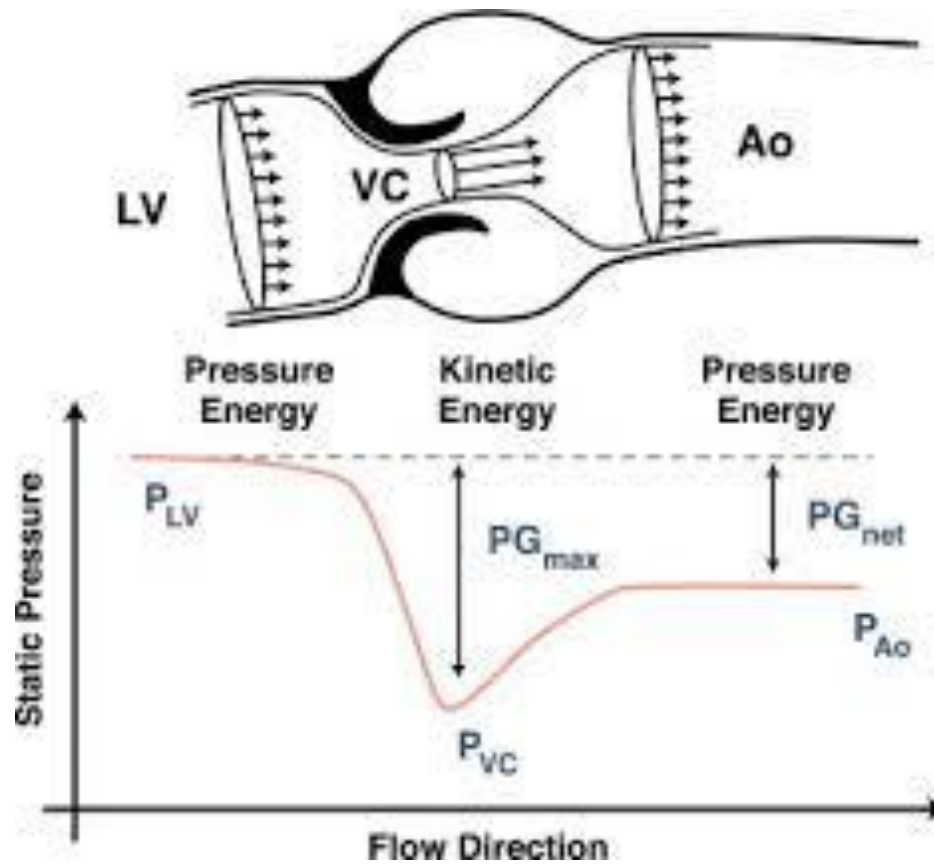
Mätning av tryckskillnad

..och oavsett vilken tryckskillnad man mäter så beror den av flödet!

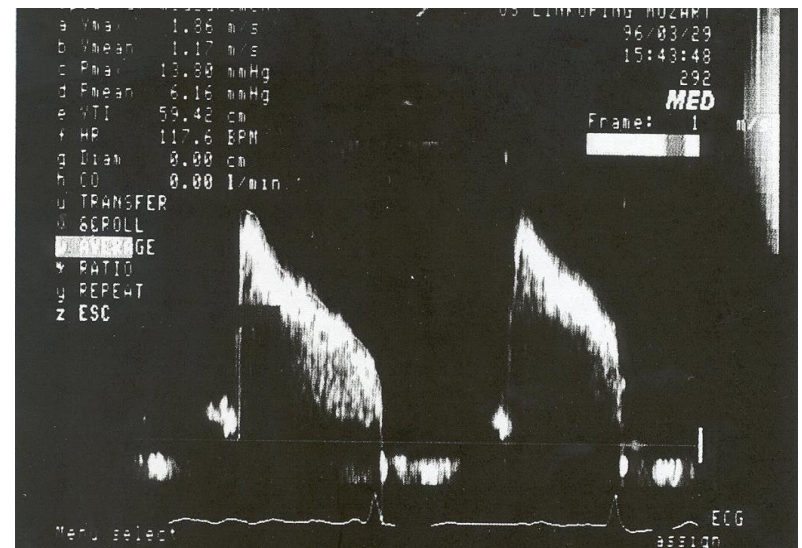
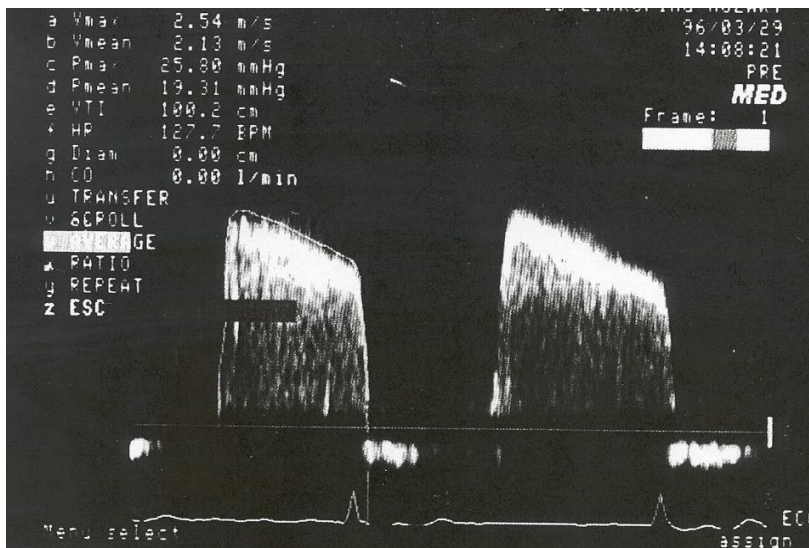
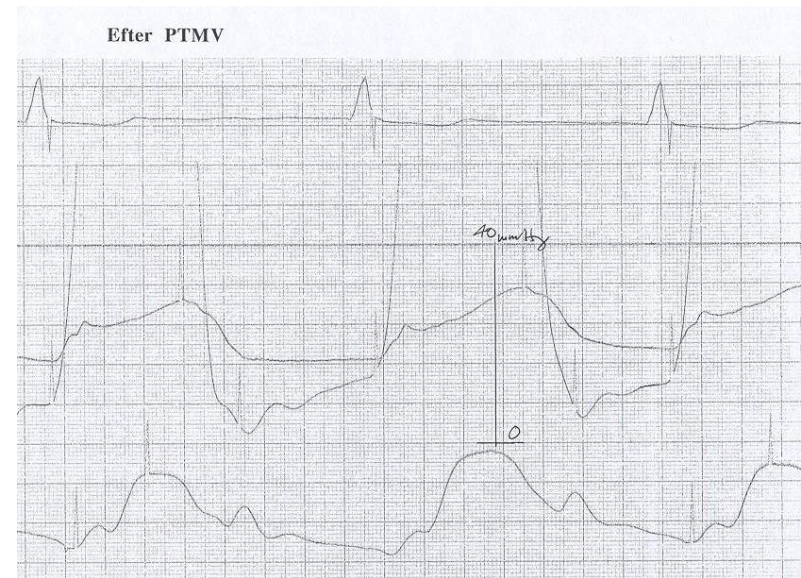
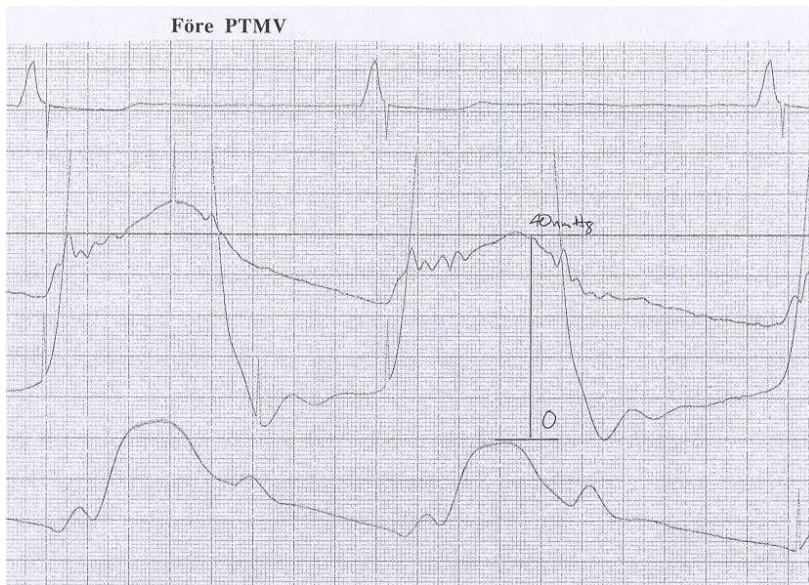

Tryckåtervinning vid aortastenosis

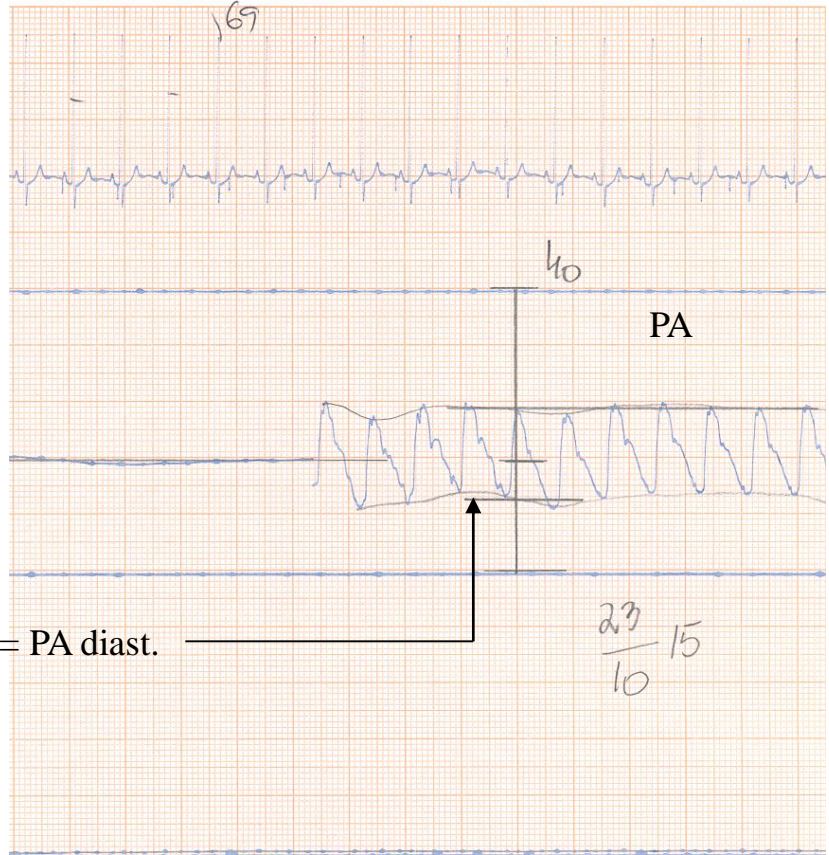
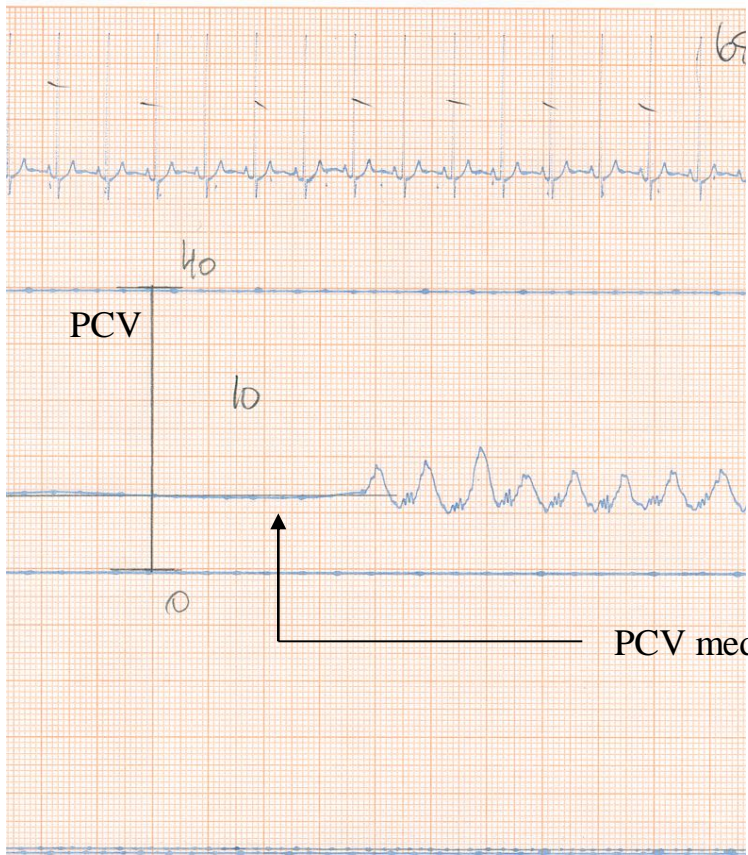
Mitralstenosvärdering, invasivt och noninvasivt

Några reflektioner avseende tryckmätning

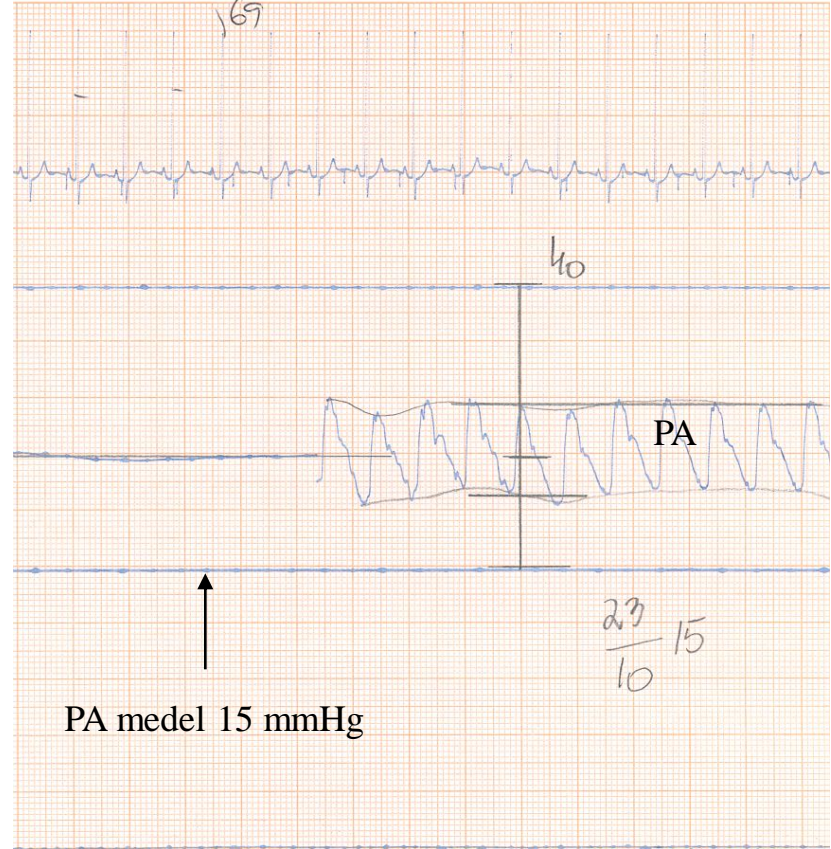
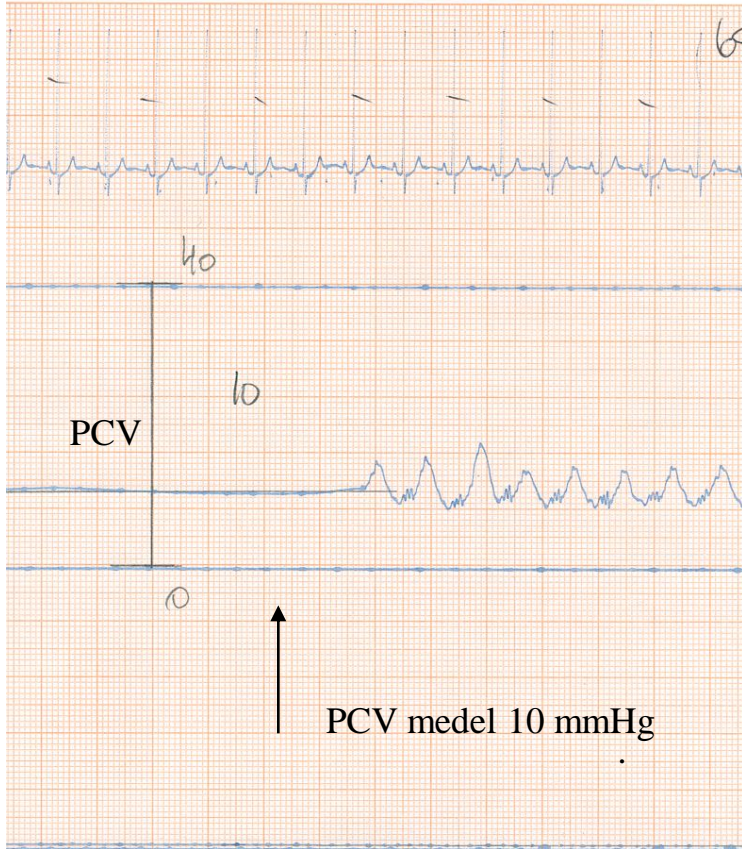
- Invasiv tryckmätning har sina metodproblem och felkällor som det är bra att vara medveten om
- Och det är inte alltid "guldstandard"
- Var skeptisk mot en trycksiffra om du inte sett kurvan
- Ibland tillför invasiv tryckmätning värdefull information när noninvasiva metoder är svårbedömda

PCV medel = PA diast.

“Transpulmonell gradient” PA medel- PCV medel = 15-10 = 5 mmHg

Cardiac output: 4,8 l/min

Resistens = tryckdifferens / flöde (Ohms lag)

Pulmonell vaskulär resistens, PVR = PA medel - PCVmedel/ CO

15- 10 / 4,8 = 1,0 mmHg/l/min (WU)

Ett högt lungartärtryck

Beror det på högt fyllnadstryck till vänster kammare, eller hög lungkärlsresistens ?

PA

Systoliskt 80 mmHg, diastoliskt 30 mmHg, medel 46 mmHg

Man mäter PCV- tryck som är normalt

PA medel 46 mmHg

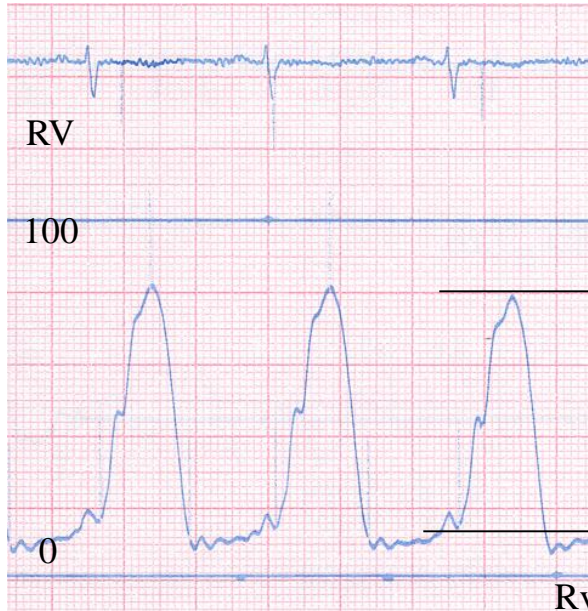
Cardiac output 4,0 l/min

PVR ?

PCV medel 14 mmHg

$$PVR = (46 - 14) / 4 = 8 \text{ mmHg/l/min}$$

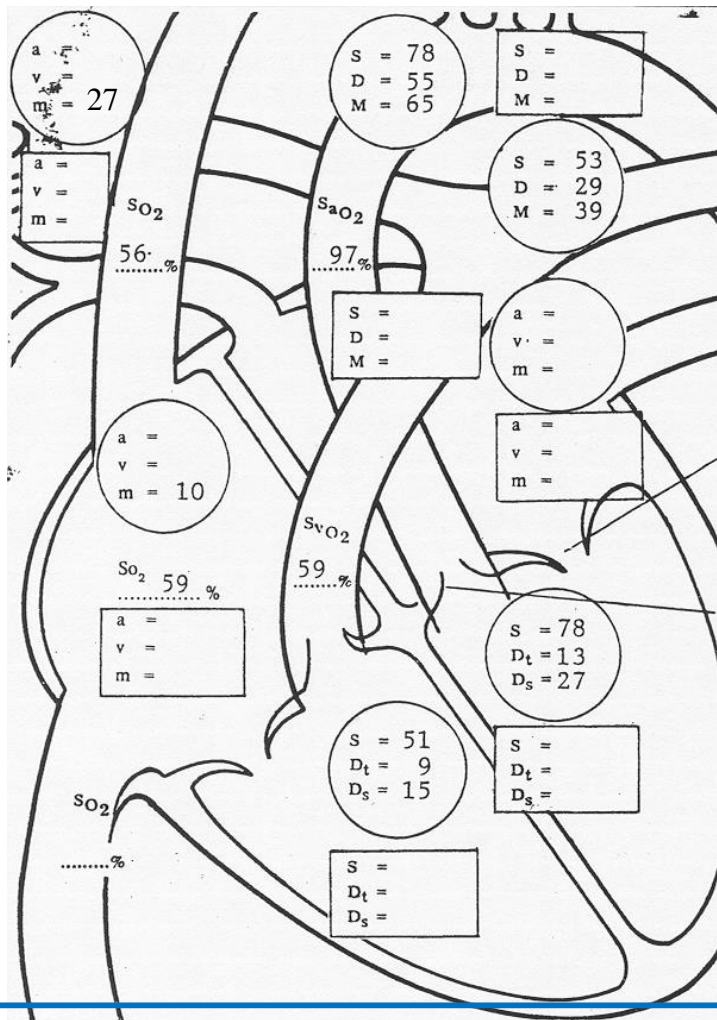
a = 13
v = 10
m = 9

Patienten har en pulmonell arteriell hypertension

Men fyllnadstrycket till höger kammare, mätt som medeltrycket i RA, är normalt

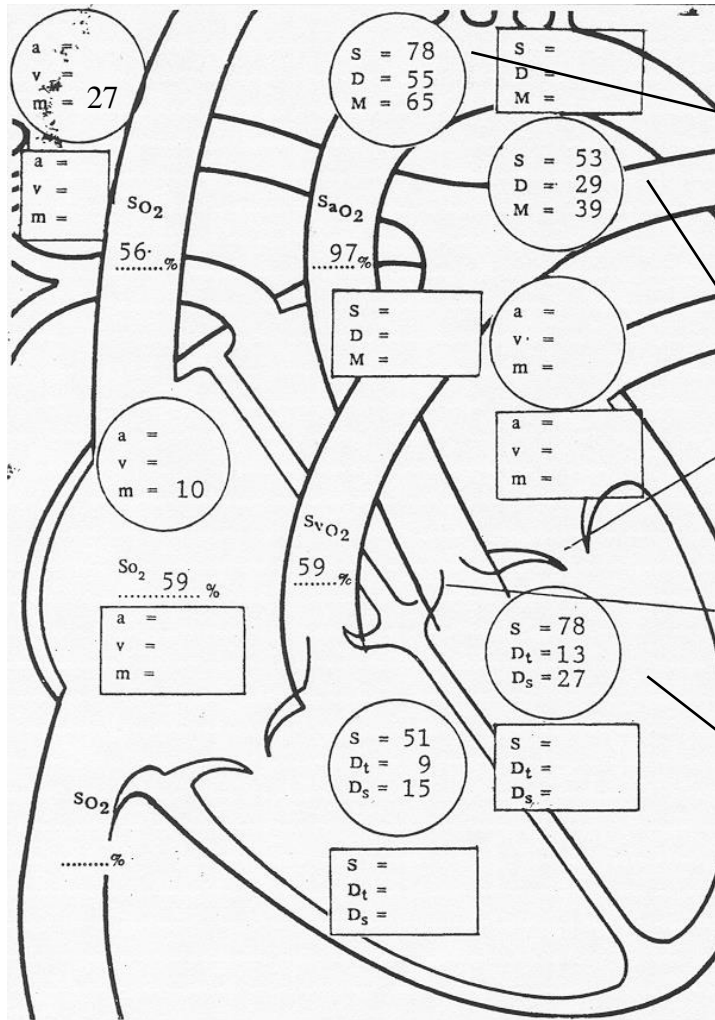

Kvinna 40 år, med dilaterad kardiomyopati

Undersökning- betingelser	O ₂ upptag ml/min STPD	AV-O ₂ diff ml/l	Minut- volym l/min	Hjärt- frekv	Slag- volym ml	PVR mm Hg l/min
MV vila	261	65	4,0	78	52	3,0

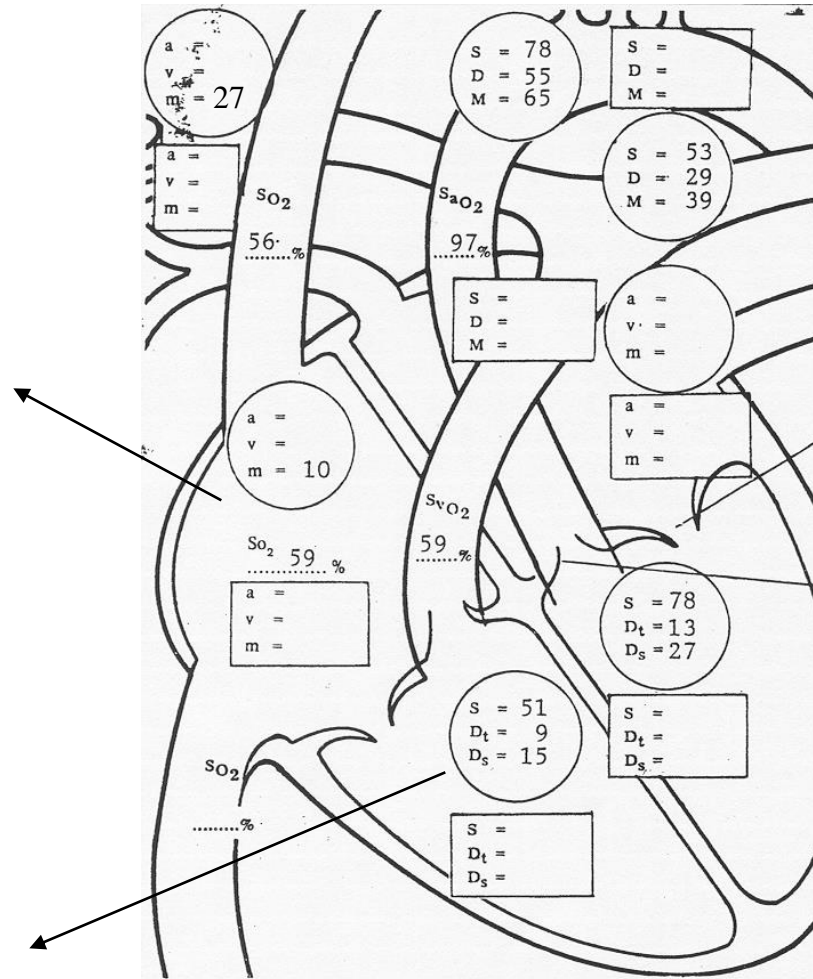
Kvinna 40 år, med dilaterad kardiomyopati

Undersökning-betingelser	O ₂ upptag ml/min STPD	AV-O ₂ diff ml/l	Minut- volym l/min	Hjärt- frekv /min	Slag- volym ml	PVR mm Hg l/min
MV vila	261	65	4,0	78	52	3,0

Kvinna, 40 år, med dilaterad kardiomyopati

Undersökn- betingelser	O ₂ upptag ml/min STPD	AV-O ₂ diff ml/l	Minut- volym l/min	Hjärt- frekv /min	Slag- volym ml	PVR mm Hg l/min
MV vila	261	65	4,0	78	52	3,0

Budskap 1

- Kroppens syrebehov tillgodoses av cardiac output och syreextraktion.
- Otillräcklig cardiac output kan i viss mån kompenseras med ökad syreextraktion
- Under även ett mycket lätt arbete är kravet på syre och därmed hjärtminutvolym, betydligt större än i vila
- Vid nedsatt slagvolym, är en kompensation ett ökat fyllnadstrycken till kamrarna

Budskap 2

- För en hemodynamisk bedömning behövs en uppfattning om
  - Tryck = fyllnadstryck vä/ hö, systemartärtryck, tryck i lilla kretsloppet
  - Flöden = slag- o minutvolym
  - Volymsstatus
  - Klafffunktion, mm
- Kunskap om tryckförhållanden (även deras tidsförlopp och samband) och kinetik hjälper oss tolka våra noninvasiva undersökningar och våra patienters problem